DE SNEUPER

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VERENIGING VAN ARCHIEFONDERZOEKERS

te DOKKUM

NO. 13
SEPTEMBER 1990

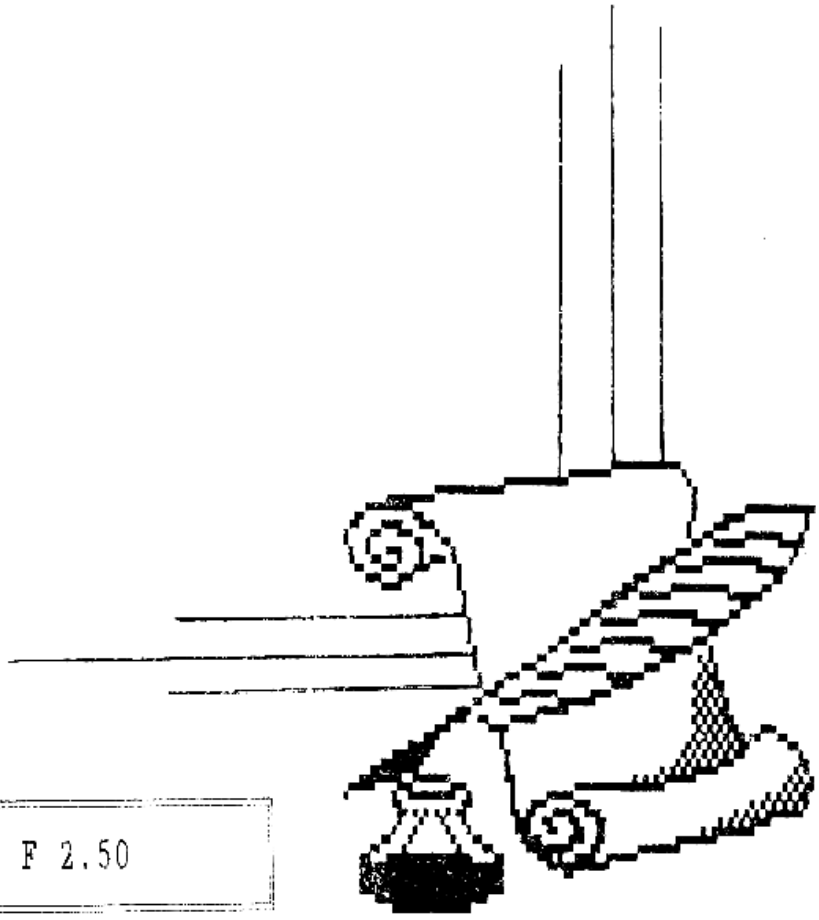

LOSSE NUMMERS F 2.50

" DE SNEUPER"

Officieel Orgaan van de

VERENIGING van ARCHIEFONDERZOEKERS te DOKKUM

Verschijnt eens in de drie maanden in een oplage van 175ex.

Vierde Jaargang nr. 3 SEPT 1990 ***** NUMMER 13 ****

Redaktie Sneuper:
Jaap Heeringa -Fennewei 22, Hantumeruitburen - 05198-1002
Eimert Smits -Rugebolstraat 19, Dokkum - 05190-4408
Reinder Tolsma -de Lyts Ein 16, Oosternijkerk - 05192-1593

Inleveren copy: bij de redactie of in de ideeënbus op de leeszaal van het streekarchief.

Lidmaatschap van de Vereniging F 15.= per jaar
Donateurschap F 5.= per jaar
Penningmeester: Jaap Heeringa, rekeningnummer 3461.69.488
Rabobank NOF te Anjum
giro van de bank: 913871

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Bestuur: voorzitter: dhr. E.Smits
pennigm. : dhr. J.Heeringa
secr.esse : mevr.S.v.Tilburg, Vleesmarkt 53
9101 MJ DOKKUM.
alg adj : dhr. D.Zwart en
dhr. D.de Jager

INHOUD VAN DIT NUMMER:

bestuursmededelingen
harke sipkes houtman, deel 9
toponiemen uit de proclamatieboeken
verslag 'open dag OVT '
nieuwe bronnen
en van je 1, 2, 3....
eastdongeradielster nammen
nieuwsberichten
brantgum in westdongeradeel, deel 2
donia state engwierum
stichting F.A.F/ V.A.F
foto's in het admiraliteitshuis
nieuws van het archief/ pre- en kad. atlas
dominee sneed de kaatsbal stuk
stamreeks familie zuidema
vraag en antwoord

AANKONDIGING: SLUITINGSDATUM VOOR HET DECEMBERNUMMER is i.v.m. de drukte vastgesteld op 20 november a.s.

zorg dat uw copy op tijd binnen is voor dit speciale nummer!!!

BESTUURSMEDEDELINGEN.

Nu de dagen alweer behoorlijk korter en de avonden langer geworden zijn is het voor velen weer de tijd om de hobby's intensief aan te pakken. De vakantie drukte is weer voorbij en de meeste gezinnen zijn teruggekeerd in het huiselijke patroon van lekker dingen doen binnenshuis.
De één gaat handwerken of knutselen de ander steekt zijn sneupers neus in de boeken.
Wij als bestuur hopen dat U allen een energierijke zomer achter de rug hebt en volgetankt bent met loodvrije Sneuper benzine om de komende winter weer extra aan de slag te kunnen. Aan de slag om nu eindelijk eens dat stukje van de puzzel op te lossen waar U al tijden tegenaan hikt.

In ieder geval zijn wij als bestuur er klaar voor en hopen weer velen te ontmoeten op 't archief waar met name op de dinsdagavonden nog steeds plaats vrij is.
Ondanks de vakantieperiode hebben wij enkele keren vergaderd voor de lopende zaken. Zo is er o.a. een brief in de regio uitgegaan voor hulp bij diverse kleine onderzoekjes. Dit zijn meestal aanvragen van derden die via de leeszaal of per post ons bereiken. Helaas was de respons hierop nihil, jammer!
Toch aarzelen we niet om nogmaals een beroep op onze leden te doen, want voor één persoon is het teveel. Neem eens kontact op met het secretariaat. (tel 05190- 5802).
Met de bedoeling om eind september te starten met het kadasterprojekt is het mogelijk nog te reageren voor 20 sept. a.s. Er kunnen nog mensen mee doen, voor kortere of langere tijd de komende twee jaar. Hiervoor wordt op 29 sept. a.s. een instructie morgen gehouden op het archief. Als U van plan bent om eens wat tijd hiervoor vrij te maken of te informeren naar de werkwijze neem dan even kontact op met Rein Tolsma. (tel 05192- 1593).
Het werk bestaat grotendeels uit het noteren van simpele gegevens volgens een bepaald systeem welke weer verwerkt worden in Leeuwarden.
We hebben ook deze keer geprobeerd er weer een gevarieerd geheel van te maken, toch zijn er nog leden die schromen om ook eens een stukje in te sturen. Vorige keer sprak ik van een soort valse schaamte doch ik begin te geloven dat het echte schaamte is. Kom eens over de brug, ookal moet het nog bewerkt worden en zorg samen dat het laatste nummer van dit jaar in december een extra tintje krijgt.
Van de F.A.F/V.A.F te Leeuwarden kregen we een verzoek tot het plaatsen van een brief waaraan we graag voldoen. Deze stichting zorgd ondermeer voor het klapperen van heel veel gegevens die ook voor ons belangrijk zijn. Mocht U besluiten lid te worden dan is een briefkaartje voldoende.

Mogen wij U ook met deze Sneuper weer veel leesplezier en succes wensen en met de hobby veel geluk bij Uw onderzoek. Hoewel ik uit ervaring weet dat deze hobby gemakkelijk omslaat in een griep en nog veel gemakkelijker in een chronische ziekte hoop ik toch dat 'dokter gezondverstand' in de buurt blijft.

met vriendelijke groet,

ES

HARKE SIPKES HOUTMAN,
molenaar te Dokkum en zijn nakomelingen (Dl. 9 slot)

In deel 7 worden de nummers van de drie koopacten van de Groote Molen vermeld als 89, 45 en 46, dit moet zijn 89, 145 en 146.
In koopacte no. 89, die gedeeltelijk in deel 8 werd opgenomen, wordt vermeld:
"*benevens de geregte helfte in het zuidelijkste gedeelte der molenaars huisinghe, thuin en zomerhuis op de molen uitziende, staande en gelegen te Dokkum in wijk D 195 met het qouteele aandeel aan de molenaarskarre-stallinghe en verdere ad- en dependenten zodanig bij de verkopersche als eigenaarsche is bezeten, waarvan de voor- en nadelen met den twee- en twintigste februarij dezes jaars werden getekend voor de koper te zijn ingegaan, zijnde de molen en het gebruik der dwinger over het geheel belast met twaalf guldens onafkoopbare grondpagt aan de stad Dokkum, alsmede een zesde gedeelte onderhoud van het brugje tot het karrepad dog waarvan weder een derde wordt ingebeurd van Melis Ruurds van der Werff of derselver opvolger als eigenaren van de huizinge daarnevens gequouterrd met nummer 197, zijnde voorts het geheele molenaarshuis benevens het karrepad belast met twee goutguldens jaarlijkse grondpagt aan het weeshuis te Dokkum*".
Op 27 februari van het jaar 1827 vindt de provisionele verkoop plaats van de Grote Molen benevens van de panden met de nummers D194 en 195, bij acte no. 42.
Op 13 maart 1827 vindt door notaris Gerardus Wiebes Posthuma te Dokkum de finale verkoop plaats bij acte no. 52.
Bieder op 27 februari en 13 maart was Rinze Jans Huizinga, molenaar te Lioessens, met als bod drie duizend gulden voor de molen en het pand D195 en twee duizend gulden voor het nieuw gebouwde huis met het nummer D194, met inbegrip van tuin, waterput en regenwaterbak. Dit bod werd door Harke Sipkes Houtman te laag bevonden, zodat de verkoop werd ingehouden en de bieder voor zijn bod werd bedankt.
Op 22 januari 1831 overlijdt Harke Sipkes Houtman te Kollum. Hij is daar winkelier. Op 14 januari 1847 overlijdt te Dokkum zijn vrouw Rixtje Lautenbach. In datzelfde jaar 1847, den 24 maart bij acte no. 31 verkoopt notaris Adrianus van Slooten te Dokkum, ten huize van Hermanus Jans Ritzema, kastelein, wonende onder Aalsum - die voogd is van de minderjarige Petrus Cornelis Houtman - ten behoeve van de kinderen van Harke Sipkes Houtman en Rixtje Lautenbach, beide overleden, het pand met het nummer D195, bij het kadaster voorkomende in sectie A onder nummer 818 aan Harmen Meinsma, rentenier wonende te Paesens voor de som van 937 Nederlandse Guldens.
Na Harke Sipkes Houtman werd Jurjen Busch eigenaar van de Grote Molen, hij verkoop deze op 10 augustus 1832, bij acte no. 34 ten huize van notaris van Slooten te Dokkum aan Jacob Jans van der Werff, die op 27 september 1828 ook al eigenaar was geworden van de molen bij de Hantumerpoort.
Op 27 april 1837, bij acte no. 50, verkoopt Jacob Jans van der Werff beide molens aan Rinze Sinia, lid van de Raad van de Stad Dokkum.
De Grote Molen werd in 1840 afgebroken en in 1849 op dezelfde plaats herbouwd en kreeg als naam "DE HOOP".

D. v.d. Werff.

TOPONIEMEN UIT DE PROCLAMATIEBOEKEN (2).

In deze Sneuper weer een lijst van toponiemen en andere "aardige" vondsten uit de Proclamatieboeken van Oostdongeradeel. Mocht u om iets speciaals zoeken, neem kontakt met ondergetekende op, zodat ik er op kan gaan letten. De oplettende lezer zal opmerken dat in sommige akten geen naam wordt genoemd, het betreft dan een persoon waarnaar al door een onzer leden gezocht wordt!
De Proclamatieboeken M10 en M9 zijn te zwak om in te zien, daarom nu: (de nummers vooraan geven de bladzijden aan, terwijl 5v betekent de ongenummerde achterkant van bl. 5)

Deel M 8 : 1707-1731

2 De kleine Slijpsteen te Niawier
5v/11 Vijf pm bouwland te Ee, genaamd 't Susterdeel
6 De Buierfenne te Niawier (ook 102,152)
14 Huis aan de Lutje Loon te Anjum
21 De Buierfenne te Anjum (ook45v)
22 De Colcken te Ee en te Lioessens
26v Verkoop "de witte Swaen", herberge te Anjum
27v Gelegen in de Scherne, onder Ee (ook 98,115v)
34v Drie pm "t geelset" op de mieden te Niawier
35 Thys Thomas, molenaar en backer te Anjum
35v Jan Reytses, mr Brouwer te Anjum
36v Maeyke Melis vrouw van wijlen Harmen Jacobs, molenaar, koopt de molen te Lioessens van Reytse Sapes
40 Estrikwerk onder Aalsumerpoort aen de Stadtsgracht 750 cg en de kleij uit 4 pm bij 't vallaat onder Oostrum
40v Estrikwerck en panbackerije aan de Hanspoort
42 Panbackerije en estrickwerck, gelegen buiten de Hanspoort, onder Aelsum
45 t Susterdeel te Ee
46 Het pottebackerslandt te Niawier
47v 'T Lioessemer Meenschar, 1 pm "met doelen affgescheijden"
47v De kleine griede te Anjum
48v Een huis "De Trappen" te Anjum, gelegen aan het kerkhof
48v De schoolmeester te Anjum koopt een huis naast de pastorie en ten westen van de school
49v Verkoop Feddema sate te Engwierum
51 Het arme- of diaconijehuis te Morra
52 De "smitterije" te Morra (ook 59)
53v Hooghuisterlandt tot Tibma, de meenschar de Hoyten, te Ee
55 't Lijkpadt te Ee
55 Op de Fielde te Peazens
57v Klein Humalda te Ee
58 Sipma, 38 pm, "sate zonder huis, met stem 3" te Anjum
59v Huisinge, schuijre, hovinge, bomen en plantagie aen de Grote Loon te Ee, de steegh ten zuiden
62 2½ Pm, naest aen de Wiel bij de Dijck gelegen, te Peazens
62v Vijf pm terplandt te Jouswier
63 Vier pm aan de Jouswierster Miedtswegh
68v Op de Falingen te Nikerk tussen Bollingwier en Berghuizen
69 Tjeurgers landt genaemt te Nikerk, gelegen aan de groene weg (ten zuiden ervan)
73 Vier pm Meerlandt omtrent Jouswier
74v In de grote Crinsen onder Ee
75 Op de Colcken, over de hoijdammen, onder de clockslagh van Morra
75 Op de Colcken, in de Slegte Mieden, onder Anjum

78v Twee pm, het Hooghiem genaemt, te Anjum
78v De Tillewegh, onder Anjum (ook 133)
79 Drie pm gelegen in Popmafenne, de Heerewegh ten oosten en Ljussemer Meenschar ten zuiden
79v Meenschar onder Anjum
80v Negen pm gelegen aan de Binnen wegh te Aalsum (ook 81)
83 Hylke Jacobs Molenaer te Nes
89 Johannes Sierdts, wonende op t vallaat in Oostdongeradeel
92v/157v Op de Valingen te Peazens, gekocht door Wigger Douwes
96/101 Ballingh Pytters koop te gortmeulen te Anjum (1712)
98v De smitte,te Anjum
102 Vier pm Meerlandt te Ee
102v Drie pm onder Anjum, de Manjer genaamd
109 Verkoop Dijxtra sate te Lioessens
109v Een huis "Dubio" te Anjum
111/116v/117v "Smitterij met koehuis", onder Aalsum
114 Bouwlandt De Lep, onder Lioessens
127v Verkoop Groot Ropta te Metslawier (1714)
130 Eysinga sate te Anjum wordt verkocht
131 De Suierfenne te Anjum
143v Jelle Beerns, Mr Wagenmaker koopt wagenmakerij te Anjum (hierbij worden drie voorgangers genoemd)
144 Klooster Zion genaamd, Niawier (ook 160)
147 De herberge Altena genaampt, gelegen op de Streek onder het dorp Aalsum
150 Twee pm onder Anjum, "de Tioer grasen genaemt"
152 2½ Pm bouwland "op de marren" onder Ee
153 Tapperie en Weertshuijs te Enghwierum
153v De houtmolen onder Aalsum
155v Herbergh te Ee
156v Weverij te Morra
161 Vogelkooi onder Engwierum, met 56 pm land, Jeltie Jans Wiersma
163 De laage drie te Aalsum
164 Jennema te Lioessens wordt executoriaal/publiek verkocht
172v De Schotsnegen te Anjum, de Anjumervaart ten noorden
172v 2½ Pm "Op de Moersworven" onder Anjum
173 Huis "op de Molen Buijren"te Anjum
178 Wagenmakerij op de Streek
185 Panwerck onder de Aalsumerpoort
187 De dyxdellen van Dockum, aen het steck by het Vogelland omtrent Oostrum
188 Jan Reitses Mr Brouwer tot Anjum koopt 4 pm op de Moreworven
195 Tichelwerck buiten de Hanspoort
201 Een huis "op de kleine Loon" te Ee
202 Verkoop 6 pm "de veermolenaers zes" te Oostrum
206v Gerrit Botma koopt Jennema sate te Lioessens
212v Panwerck onder Aalsum "met alle des selfs panbackers gereedschappen met syn appendentien en dependentien van dien, geen uytgesondert"
213 Huysinge, hellingh, timmerhuijs even buijten Dockum, onder Aalsum
221 Verkoop Meinsma sate te Peazens
223 Anderhalf varndel Lands, gelegen in de Miedfenne, onder Lioessens
224 Huis op de kleine Lone te Anjum, het Schipvaertspad ten suyden
225 Vier pm bouwland "de Lape" genoemd te Ee (ook: 272)
240 Een halve schar aen de dyck streckende van de halfmaanspoort af
tot aen het Voogellantsche Schoor (onder Oostrum)

244 Huis, hebbende "de tempel" ten noorden (geen plaats genoemd)
249 2½ Pm bouwland gelegen "op de Warren" onder Ee
252v Jeppe Harmens koopt de roggemolen te Lioessens van Barthel Harmens voor 4000 carg. (los backers en molenaersgereedschappen voor 550 cg)
256v Half pannewerck en estrickbackerei, even buiten de Hanspoort onder Aalsum
261v Huijsinge en herberg te Peazens
262 Sjoerd Wybes Osinga koopt huijsinge en herberg te Morra
262v Vier pm land "in de statten" (?)
264 Woenhuijs en Schuijtmakers timmerhuijs, gelegen aan de Eewal
265 Twaalf pm greidland, "bij de Morster koij" gelegen
266v Vijf pm bouwland "de Tjel" genaamd onder Wetsens
273 Gerrit Botma koopt "Oldhuystra sate" te Morra
275v Rixt van Andreae koopt Nittema te Morra
282 Verkoop Groot Humalda te Ee
286v De vogelkooi op Teerd onder Anjum wordt verkocht door P. Bergsma "in de kooij moeten blijven 150 tamme endvogels, 200 vluchtige smeinten, 50 korte smeinten"
291 Wicke Thomas en Siouckjen Clases Tania te Metslawier proclameren huwelijkscontract
294v Een stuk land van 7 pm onder Engwierum "de groote Loon"
295v Seeckere huijsinge, twee kalkovens, sampt leedige plaats tot de legginge der schil, bij de Hanspoort op de grens van Oost- en Westdongeradeel

300 Minne Sybes Donga en Swaentie Wessels, herbergier in de Blauwe Clock te Dokkum

R.T.

OPEN DAG OVT-TERNAARD.

Op 8 september j.l. werd door mij op verzoek medewerking verleend aan de open dag van de Ondernemers Vereniging Ternaard door een uitstalling te houden in het plaatselijke cafe/restaurant. Het betrof hier een verzameling gegevens die betrekking had op het verloop van de middenstand over de ca.laatste 100 jaar. Er werden, uit eigen verzameling, advertenties, foto's en brieven getoond. Door haastig speurwerk werd het geheel nog aangevuld met gegevens uit het Streekarchief.
Velen maakten in de loop van de dag gebruik om dit alles uitvoerig te bekijken en menig ah! en oh! klonk dan ook spontaan bij het zien van vaders- en grootvader's aktiviteiten.
Ook hadden er nogal wat mensen belangstelling voor copieën en werden er afspraken gemaakt om de verzameling van ondergetekende uit te breiden d.m.v. inzage in verschillende zakenarchieven.
Al met al kan gezegd worden dat het een geslaagde dag was en een goede keus van de OVT Ternaard om op deze manier in een behoefte te voorzien, want toch blijkt steeds meer de interesse uit te gaan naar vroeger. Met betrekking tot onze vereniging werden kontacten gelegd en ik denk dat er ook nog wel eens een bezoekje aan het Streekarchief op zal volgen. Het was een mooi stukje reclame in de richting van de Sneupers, mede dankzij de regionale pers en zeker voor herhaling vatbaar.

e.smits

NIEUWE BRONNEN.

Iedereen hier in het noorden weet dat de FISKERSHUSKES in Moddergat staan. Velen zijn er vermoedelijk wel eens geweest om onder deskundige begeleiding de toestand van de vroegere visserij in ogenschouw te nemen.
Voor ons een reden om een artikel aan deze huisjes te wijden omdat we tot de ontdekking kwamen dat er een eigen archief aanwezig is. Een archief dat zeker bij regio-onderzoek betrokken kan worden en ons veel informatie kan verschaffen over specifieke onderwerpen. Het is voor ons dan ook een voorrecht dat we met medewerking van de Stichting U een lijst kunnen aanbieden met de daar aanwezige materialen.
We verdelen het in drie groepen: A. het foto-archief
B. het krantenarchief
C. de bibliotheek

HET FOTO-ARCHIEF:

- Paesens/Moddergat als dorpsgezicht.
- Wierum als dorpsgezicht
- Overige dorpen als dorpsgezicht
- Engelsmanplaat
- Museum het Fiskershuske
- Visserij met zeilschepen van Zurich tot Zoutkamp
- Visserij met loggers
- Visserij met kotters
- Regelvisserij (kamer- fuikvisserij)
- Overige visserij van Zurich tot Zoutkamp
- Overige visserij algemeen
- Havens en rede: algemeen
- Havens en rede: van Zurich tot Zoutkamp
- Scheepswerven
- Scheepstypes (anders dan vissersboten)
- Visverkoop, netten boeten e.d.
- Monumenten
- Reddingswezen en strandingen
- Portretfoto's /personen
- planten en dieren
- Diversen/o.a. modelbouwboten
- Dijkaanleg/ zeewering

HET KRANTEN ARCHIEF:

- Dammenplan Ameland
- copieën archiefstukken
- De ramp en het monument 1883-1983
- Die goeie oude tijd (schuttevaer)
- Diverse losse artikelen
- Duitse kranten
- Dijken en Dijkverhogingen
- Eilanden algemeen
- Engelsmanplaat
- Fiskershuske
- "Groene Draeck" tekeningen en omschrijvingen
- Inpolderingsplannen
- Kaarten e.d.
- Lauwersmeer/Lauwersoog/Lauwerszeewerken
- Paesens/Moddergat geschiedenis/school/algemeen
- Oude ansichtkaarten friesland
- Reddingswezen langs de gehele kust

(vervolg)
Regio allerlei
Register vissersvaartuigen
Storm en stormschade
Visserij uitgebreid/algemeen
Waddenzee bestuurlijk/planologisch
Wadlopen
Walvisvaart
Wierum
Strandingen/ strandvonderij
Bouwtekeningen
Bescheiden Anne Sinnema, leraar visserijschool te Wierum

DE BIBLIOTHEEK:
Deze is verdeeld in zeven categorieëen:
1/de visserij. 2/schepen. 3/friesland algemeen. 4/lauwerszee. 5/reddingswezen. 6/wadden. 7/polders en dijken.

Het totaal omvat ca. 260 titels die alle iets te maken hebben met de visserij of het leven daarom heen.
Naast deze boeken zijn er nog vele periodieken, met grotere of kleinere artikelen, waar onze regio in beschreven wordt.
Natuurlijk zijn veel van deze boeken ook in de bibliotheek, maar voor iemand die met een gericht onderzoek bezig is leek ons het toch vermeldens waard. Voor hen die belangstelling hebben zijn de lijsten inzien in het Fiskershuske of tegen gemaakte kosten bestellen bij de Vereniging van Sneupers.
Met.dank aan de Stichting het Fiskershuske hopen we op deze manier weer iets bijgedragen te hebben aan Uw onderzoekshobby.
ES.

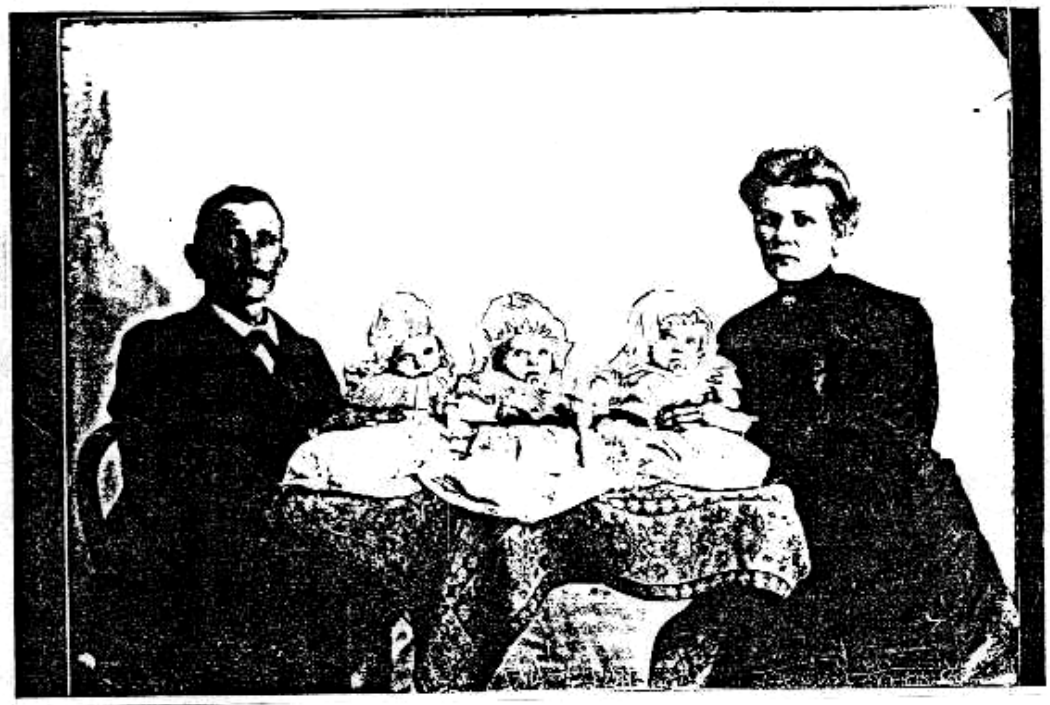

foto 750.

(foto) no 750.

En van je EEN, TWEE, DRIE.....

Op bladzijde 27 van het boek "Dokkum een beeld van een stad" staat een foto afgebeeld van een echtpaar met een drieling. Bij deze foto, afkomstig uit de fotoverzameling van het Streekmuseum "Het Admiraliteitshuis" te Dokkum (foto nr.750) wordt vermeld: "een dokkumer drieling aan het eind van de 19e eeuw". Dit blijkt onjuist te zijn. In feite gaat het om een drieling uit Rinsumageest, uit het gezin Pranger.
De vader Sape Pranger werd te Rinsumageest geboren op 26 April 1874 als zoon van de schipper Jan Gerkes Pranger en zijn vrouw Trijntje Sapes Zijlstra.
De moeder Trijntje Wijbenga werd te Akkerwoude geboren op 1 febr. 1878 als dochter van Johannes Brants Wijbenga, schipper en zijn vrouw Meltje Gerrits van der Velde.
Sape Pranger en Trijntje Wijbenga huwden op 17 maart 1900 te Rinsumageest. Zij kregen in totaal 12 kinderen waarvan 7 jongens, waaronder de drieling. In het jaar 1905 op de 30e november verscheen Jikke Veenland, vroedvrouw uit Murmewoude, bij afwezigheid van de vader, bij de ambtenaar van de Burgelijke Stand van de Gemeente Dantumadeel. Zij verklaarde dat in haar tegenwoordigheid op de 28e november 1905 des namiddags om half tien een kind van het mannelijke geslacht was geboren uit de ouders Sape Pranger en Trijntje Wijbenga met de voornaam Jan, dat om tien ure wederom een jongen uit deze ouders werd geboren met de namen: Willem, Alexander, Paul, Frederik, Lodewijk en om half elf wederom een jongen met de namen: Hendrik, Wladimir, Albert Ernst.
De oudste van de drieling Jan werd genoemd naar zijn grootvader van vaderszijde Jan Gerkes Pranger.
De middelste in leeftijd naar koning Willem III. (geboren te Brussel op 19 februari 1817 en overleden Het Loo 23 november 1890. De jongste der drieling werd genoemd naar Prins Hendrik, prins der Nederlanden en echtgenoot van Koningin Wilhelmina, geboren Schwerin 19 April 1876 en overleden Den Haag 3 juli 1934. Deze heette evenwel Heinrich Wladimir Albrecht Ernst, waarbij Albrecht werd vervangen door Albert en werd genoemd Prins Hendrik. Jan Pranger huwde op 27 augustus 1931 te Rinsumageest met Fokje Bijlsma, dochter van Lieuwe Hendriks Bijlsma en Baukje Veenstra. Jan overleed op 15 juli 1976 en Fokje op 26 augustus 1990, beide te Veenwouden.
Willem Pranger huwde op 23 mei 1929 te Rinsumageest met Jantje van der Staal, dochter van Dirk van der Staal en Trijntje Venema. Willem overleed op 15 oktober 1980 en Jantje op 1 maart 1962 te Rinsumageest.
Hendrik Pranger huwde op 27 mei 1933 met Wytske Bijlsma, dochter van Dirk Bijlsma een Eelkje Hoek. Hendrik overleed op 14 januari 1950 te Rinsumageest. De ouders overleden beide in Rinsumageest, Sape Pranger op 6 mei 1937 en Trijntje Wijbenga op 6 augustus 1964. Het beroep van vader en zonen was schipper.

D. v.d. Werff.

EASTDONGERDIELSTERS UT DE BYLAGEN FAN DE SIVILE SINTINSJES.

Yn de fyftiger jierren hat de hear R.S. Roorda hûnderten dossiers trochsjoen fan de de bylagen fan de sivile sintinsjes fan it Hôf fan Fryslân en dêr alle nammen úthelle dy't er doe tsjinkaam. De delslach fan dit "muontsewurk" is ferskynd yn fjouwer stiif fol printe boekwurkjes. Yn ferbân mei famyljeen doarpsûndersyk ha ik al dy boekjes troch west om nammen op te skarreljen. Dochs dwaande ha ik besletten om alle Dongerdielsters mar mei te nimmen. It hat in hûd fol wurk west, mar faaks kin der in protte minsken mei helpe.
Wat kin men yn de bylagen ferwachtsje?
In protte nammen komme yn de bylagen foar om't se as tsjûgen yn in rjochtsaak tsjinje moasten. Yn 1759 bygelyks kaam der in rjochtsaak foar it Hôf fan Nijtsjerksters dy't inoar de hûd fol skolden hiene. Dêrtroch komme der wer in hiele rige oare Nijtsjerkster nei foaren dy't tsjûgje moatte, measten-tiids ûnderfrege troch de doarpsskoalmaster en dat wie yn dit gefal de ferneamde Foeke Sjoerds.
In oare kear binne de minsken dy't neamd wurde sels dyjingen wêr't de rjochtsaak om giet. Yn myn famylje spilet sa'n saak yn Easterein wêrby't steld wurdt dat in famke op it tsjerkhôf omgong hân hie mei in soldaat en dat der doe troubeloften dien binne. It famke, de soldaat (alhiel yn België ûnderfrege) de omwennenden komme oan it wurd en sels in almanak komt yn de prosesstikken foar omdat de advokaat seit dat it doe in tsjustere jûn west: de minsken koene dus neat sjoen ha!
Oare saken dy't spylje binne testaminten en skeel om de erfenis, konkurrinsje tusken skûtfarders ensfh.
Der moat wol by sein wurde dat it opsykjen fan de nammen yn de dossiers net sa maklik giet om't der meast in protte stikken yn foarkomme. Sa kamen yn in dossier oer in erfeniskwesje mear as 150 feltsjes papier foar!

Men kin de dossiers ynsjen op it Ryksargyf. Gewoan oanfreegje mei: Hof fan Fryslân, portefeuilenûmer safolle.
Yn ûndersteande rige is it earste nûmer de portefeuile en it twadde it dossier yn dy portefeuille.
Dit kear de jierren 1700 - 1709 en 1710 - 1727.

R.T.

NAMMEN UT DE BYLAGEN FAN DE SIVILE SINTINSJES FAN IT HOF FAN FRYSLAN, sammele troch R.S. Roarda

De jierren 1700 - 1709: (Neffens it abee)

177 - 16	Jacobus Adema, notaris te Arum, 42 jr. 1684
31 - 33	Johannes Buritius, notaris te Arum, 1701
150 - 9	Idem
45 - 14	Ulbo Aylva, grytman Eastdongeradiel, 42 jr. 1701
74 - 28	Cornelis Bosman x Jaicke van Wyckel, M'wier. 1703
48 - 3	Gerrit Botma, boer Moarre, 51 jr. 1702
175 - Int.	Idem
168 - 8	Aerent Coningh, Prok. te M'wier, 62 jr. 1709
164 - 26	Otte Annes Etma, lekkenkeapman Arum, 1708
40 - 4	Fockma Sate Ûnder Eanjum
4 - 5	Jan Doekles Fonk, Eastdongeradiel, 46 jr. 1698
133 - 31	Yetske Margr. Grovenstins, Moarre, 1707
62 - 4	Haasie Sybrens, Eastmahoarne x Yde Bauckes, 1698
40 - 4	Sybrandus Huijsinga, klerk Eastdongeradiel, 1697
12 - 14	Jelmer Ealses, Ûntfanger Ljussens, 1698
182 - 14	Pierius Lycklema à Nijeholt, siktaris E.D. 1709
123 - 18	Idem 1706

6 - 2 Meenschar Ûnder Eastrum (in skeel !) 1700
100 - 23 Rinse Wobbes Reindersma, lânmjitter Arum, 1704
49 - 16 Rinse Gerrits + 1683 Moarre, 1673 dykgreve
10 - 19 Idem
80 - 3 Saecke Tyssen pelmûnler Ljussens
Pytter Pytters Doma te Eanjum 1704
182 - 14 De 5 specien fan Eanjum en Mitselwier, 1701
2 - 11 Piter Swart, doarpsrjochter Easternijtsjerk
83 - 21 Ate Pytters Tebbetman, Peazens, sk.master/keapman
55 - 28 Caspar van Tiddinghe, Moarre, 1701
100 - 14 Idem, contra Thys Claessen
169 - 5 Trekschippers fan Ljouwert en Dokkum, 1709
85 - 13 Cornelis Douwes Turck, fisker Esumasyl, 1703
16 - 3 Gristie Westra, frou fan ds Sinnema, Eastrum, 1700

NAMMEN UT DE BYLAGEN FAN DE SIVILE SINTINSJES, 1710 - 1727

204 - 2 David Acronius, Boalsert, 29 jr. 1710
242 - 10 Idem, drost Skiemuontseach en Geertie Upts Doma, Nijtsjerk, 1714
269 - 13 Anneke van Aelst, faam, Mitselwier, 30 jr. 1714
264 - 19 Aggema, Sible Martens, boer Waaksens
382 - 8 Aitsema, Julius Schelto van, Dokkum, 1700
364 - 24 Altena, Dirk Hearts en Jesel Sijmons, herbergiers yn de herberch Altena Ûnder Ealsum, ek 370 - 9
250 - 3 Bergsma, Petrus, fiskaal E.D., 43 jr. 1711
ek: 275-8, 333-19, 252-19, 373 Int., 393-4, 405-32 416-2, 426-23, 474-9
269 - 12 Bleumer, Gerrit, Ie contra, 1715
352 - 21a Blom, Caspar, eksteur W.D., 35 jr. ek 396-15/2e
282 - 7 Botma, Gerrit, boer Moarre, 59 jr. 1710
ek:375-31, 403-26, 418-19, 425-12
259 - 20 Bouboerepleats, spesifisearre rekken fan boukosten
255 - 15 Boye, Lieuwe Dirks, arbeider Waaksens, 40 jr.1711
339 - 7 Bruyn Jeltes, glêsmakker Nijtsjerk, 39 jr. 1717
263 - 25 Burmania, Helena van, widd. Philp van Humalda, 1711
361 - 7 Buwalda, Ulbe, tsjerkfâd Eastrum, 1721
ek: 447-10, 50 jr. 1724
464 - 5a Claes Upkes, brievebesteller fan Amsterdam op Harns, 68 jr. 1720
234 - 16 Daam Heerts, mr. Brouwer te Dokkum (syn soan is de herbergier fan Altena)
379 - 5 Dieuwerke Arjens, frou fan Ûntfanger Westd. wenje op 'e Nijhústerpiip, 1678
210 - 2 Dokkumers, gâns nammen fan Dokkumers, 1673 ensfh.
328 - 10 Doma, Aaltje Upts, frou fan Coenraad van Minnen,
ek: 371-4 chirurgijn Mitselwier, 375-31
200 - 8 Doma, Pytter, Ûntf. trekwegen Dokkum
ek: 208-1 (mei segel), 210-2, 401-16
467 - 8a Evert Goslijcks, Ûntfanger te Lollum, 1715
363 - 12 Freerk en Bote Roelofs, soannen fan Roelof Roelofs, en Ids Sipkes, earen te Waaksens twa pleatsen, "het Schout" en "it Roode Huis", 1721
210 - 3 Grêfstien te Nijewier fan Johannes Kuijk, Prior, mei gâns nammen, 1711
393 - 5 Hania, Pytter Jansen, bysitter Eastd. 56 jr. 1723
ek: 282-7
214 - 29 Haringhoeck, ds Matthias te Nes, 1694
217 - 2 Harinxma thoe slooten, Ernst Mokkema van, grytman f. Baarderadiel x Tiemck van Scheltema
339 - 7 Harmanni, Ha.men, drprj/skm te Nijtsjerk, 1720
ek: 375-31
454 - 15 Heringa, Gerrit Gosses, boer Holwert, 40 jr. 1724
300 - 14 Hunia, Wybe Cornelis, mede postrijder op Ljouwert, 25 jr. 1712

393 - 4 Inia, Tetje, frou fan ds Columba te Ealsum, 29jr,1723
447 - 10 Jan Johannes, Ûntf. fan Ie, mei gâns nammen, 1726
214 - 29 Jousma, Hille, boer te Nes, 40 jr. 1711
ek: 383-17
269 - 13 Koningh, Aern, Pr. Eastd. M'wier, 67 jr. 1714
472 - 16 Lysbeth Sytses, widd. Dirck Cornelis Tania, Hhuzen
467 - 8a Minnema, Douwe, drprj. Lollum, 32 jr. 1725
400 - 35 Oenema sate Ûnder Ternaard, 1723
361 - 7 Oostrum, stimkohier 1692, útttreksel tsjerkeboek 1685
452 - 1 Peyma's mei Donia sate, Ekema sate, Peyma sate
360 - 2 Pytter Formers en Bauck Lieuwes, Wetsens, test. 1670
369 - 21 Rodenburg, Marten en Minck Silvius, Easterein, 1721
ek: 333-21, 334-29, 333-21
333 - 21 Rodenburg, Sipke, skmr/drprj. Welsryp, 27 jr. 1715
Jouck Pytters, widd. Jan Sipkes Rodenburg, Kubaard 70 jr. 1715
218 - 4 Rudolphi, ds Johannes te Peazens, erfg. fan Aurelia Beckius, ek: 224-9, 375-31a, 379-2 ensfh
223 - 33 Schoola, Ytske Catharina, en Engel van Minnen, Ûntf. fan Mitselwier, 1712
361 - 7 Stimkohier Eastrum 1692
Tania's - 11 Tania's fan: Blija, Ljouwert, Tsjom, Holwert, Easterein
385 - 9 Tierck Jeppes en Elske Jans, Eanjum, mei folle mear nammen, 1723
447 - 10 Tuine, Fredericus van, sikt. M'wier, 39 jr. 1724
ek: 305-7
434 - 14 Tuinen, Theodorus van, 1725
445 - 22 Vogelaar, Jacob Bodes, Ingwierrum, contra 1725
444 - 20 Vogelaar, Jan Lubberts, Ingwierrum, contra 1725
445 - 21 Vogelaar, Thomas Fransen, Ingwierrum, contra 1725
391 - 35 Wiersma, Baucke Ates, skmr. Eksmoarre, 60 jr.1722

NIEUWS...NIEUWS...NIEUWS !

Ook in dit nummer ontbreken ze niet; onze NIEUWE LEDEN !
We mochten vier nieuwe leden noteren t.w.:
J.B.Meinsma, Meinsmawei 5. 9142 DL Paesens/Moddergat, die zich bezig houdt met de fam. Meinsma,Schregardus, Dijkstra en Aalsma.
Mevr. G. de Vries- de Jager, Schapedijkje 11. 9101 ET Dokkum.
Mevr. Sijbesma, Middachtenstraat 36a. 4834 PC Breda.
T. Boskma, de Kapelle 8. 9105 KV Rinsumageest.

Als bestuur en vereniging heten we U allen welkom in onze gelederen en we hopen dat u zich thuis zult voelen te midden van de vele 'sneupers' en dat we met elkaar mogen samenwerken voor nog meer hobby-plezier. Aarzel niet om op tijd bij andere leden of het bestuur aan de bel te trekken voor uw vragen en/of problemen die voortkomen uit het onderzoek. Ook staat ons blad ter beschikking voor publikatie van ideeën en resultaten. Nogmaals hartelijk welkom !

ADRESWIJZIGING:
Met ingang van heden is het adres van het Streekarchivariaat gewijzigd. De post bestemd voor dit archivariaat dient in het vervolg voorzien te zijn van dit adres:

STREEKARCHIVARIAAT NOORDOOST FRIESLAND
postbus 369
9100 AH DOKKUM

Hoewel het langer duurt kunt u ook gebruik maken van het huisadres: RONGWEG - NOORD 26, 9101 AD Dokkum. (m.i.v. 1 okt. 1990)
het telefoonnummer blijft: 05190 - 4939.

BRANTGUM IN WESTDONGERADEEL (deel 2)

In het eerste deel van de korte geschiedenis van Brantgum zijn wij blijven steken in het begin vande 16e eeuw. Wij pakken daarom nu de draad op in 1542. In dat jaar werden op last van de landvoogdes koningin Maria, de zuster van keizer Karel V, alle kerkelijke bezittingen en en inkomsten geregistreerd in het "beneficiaalboek". Dat boek leert ons weer een beetje meer over het Brantgum van die tijd. Zo zien wij daar de namen van een aantal zates zoals Rennerda, Minnerda, Verdouwema en Ripema. Ook komen wij daar voor het eerst landnamen tegen: Foudgumme Falich, de Meerswal, de Bueren en de Heereweg.

Voor Brantgum was 1542 een heel belangrijk jaar door de stichting van een prebende of Jongerleen "ter vermeerdering van de dienste Gods en de onderwijsinge der kinderen". We hebben hier te doen met de eerste dorpsschool, misschien wel de oudste van de hele omgeving. De prebende-priester, die als schoolmeester dienst deed, kon beschikken over huis en hof, 8 pondematen grasland en 10 pm. bouwland, die jaarlijks ongeveer 20 goudguldens opleverden.Rond 1850 was dat bedrag gestegen tot ƒ 350, die de kerkvoogdij jaarlijks uit de opbrengst van de schoollanden aan de school afstond.

Veertig jaar later hadden zich in het hele land en dus ook in Brantgum grote veranderingen voltrokken. Het oude geloof maakte plaats voor de reformatie en de laatste pastoor Lolke Heeres moest in 1580 de pastorie afstaan aan de eerste predikant Albertus. De overgang van de oude kerk naar de nieuwe leer is in Brantgum rustig en zonder veel problemen verlopen. Tekend daarvoor is dat de oude pastoor kalm in het dorp kon blijven wonen op een huisstede met 10 pondematen land. Op school moest de laatste prebendepriester Theodoricus Herconis het veld ruimen en het dorp diende een nieuwe schoolmeester aan te trekken. Eenvoudig was het niet om daarvoor iemand, die de nieuwe leer was toegedaan, te beroepen en de schoolmeesters in de eerstvolgende tientallen jaren waren dan ook nog steeds leden van de oude kerk.

Behalve pastoor en predikant kennen wij uit 1580 ook de eerste kerkvoogd in de persoon van Jarich Ruirtszoon en de dorpsvolmachten Tialle Janszoon en Eete Janszoon.

We gaan weer wat verder in de geschiedenis en komen dan halverwege de 18e eeuw, zo rond 1750. Het dorp telde toen 17 boerenbedrijven, waarvan Monsma, het oude Monthiama, met zijn 100 pondematen nog steeds aan kop ging. Door het toegenomen aantal bedrijven op een ongeveer gelijkgebleven dorpsgebied was de gemiddelde grootte van een bedrijf van 69 pondematen in 1511 afgenomen tot 45 in 1750.
De veestapel bedroeg in dat jaar 51 koeien, 11 rieren en 46 paarden.
In de loop van de volgende jaren werd de veehouderij steeds belangrijker.

56 % van de grond bestond uit grasland en het aantal koeien nam tot 1770 toe tot 74 koeien en 44 stuks jongvee. In 1773 kwam er mogelijk ten gevolge van de runderpest een omslag. Het aantal rundvee daalde en en de akkerbouw nam toe Dat heeft de Brantgummer boeren geen windeieren gelegd, want de belastingkohieren uit die tijd laten ons dan een snelle stijging van het inkomen zien. Betaalden in 1770 nog slechts 23 mensen heel hoofdgeld, wat men verschuldigd was bij een bezit van meer dan 600 gulden, een paar jaar later was dat aantal opgelopen tot 47. Tot het einde van de eeuw bleef dat hoge peil ongeveer gehandhaafd, zelfs toen na 1780 de akkerbouw terug begon te lopen. het verlies ving men op door uitbreiding van de veehouderij.
Het dorp telde rond 1750 ongeveer 127 inwoners, waaronder 44 kinderen onder de 12 jaar. In 1798 was dat aantal opgelopen tot in totaal ongeveer 160.
Wij weten dat uit de lijst van "leden van het gereformeerd kerkgenootschap", die Ds. A. van Vliet had opgesteld.
Wij komen nu in het begin van de franse tijd, die ook Brantgum niet geheel onberoerd heeft gelaten. Zo werd Geert Geerts in 1795 opgepakt omdat hij "Oranje boven" had geroepen. Hij kwam in de gavangenis van Leeuwarden terecht en werd tot een half jaar verbanning veroordeeld.Bestuurlijk ging Brantgum in 1810 deel uitmaken van de nieuwe gemeente Holwerd, een van de drie kleine gemeenten waarin Westdongeradeel toen verdeeld werd. In 1816 werd de oude toestand hersteld, op één uitzondering na: het door de Fransen ingestelde kadaster kent nog heden de oude indeling van 1812 en hoort Brantgum nog steeds kadastraal onder de gemeente Holwerd.
De volgende keer het slot van de geschiedenis van Brantgum in een notedop en dan kijken wij naar de ontwikkeling in de vorige en onze eeuw.

W.T. Keune.

DONIA STATE onder Engwierum in 1473 omvergeworpen .

Later gedeeltelijk weer opgebouwd ,en tot ± 1857 in gebruuk geweest als de zelfstandige boerderij onder de naam Lonia of ook wel Loenia vallend onder de Plaatsen te Ee No 40 toen opgegaan in boerderij No 21 te Engwierum, het Hornleger thans nog in gebruik bij L.Sipma Timpelsteed No 1. Engwierum

"It Ald Heeg "

Het grote raadsel van Engwierum, omringd met verhalen over vechterijen en onderaardsche gangen.

Hoe kan deze vrij hoge en ± 1½ p/m grote terp omringd door een gracht , als een soort eiland van Ee, midden in het grondgebied van Engwierum liggen ? hierover alleen maar veronderstellingen

Het is zeker dat op deze terp, opgeworpen ver voor de aanleg van de dijken, en evenoud,zo niet ouder dan de dorpsterp, een State heeft gestaan (versterkte boerderij), volgens Sj.Sipma de enige State die Engwierum ooit heeft gekend, waartoe ongetwijfeld uitgestrekte landerijen hebben behoord , en met bewoners die het in het dorp en omgeving voor het zeggen hebben gehad.

Van deze bewoners is niets te vertellen dan het overgeleverde verhaal beschreven door A.J.Andrea notaris te Kollum, deze schrijft hierover het volgende.

Over de oude bewoners dezer staten schijnt weinig bekend te zijn; alleen van Donia state is ons iets bekend . Dit huis werd in 1473 bewoond door zekeren Bennert Donia die mede rechter in de gemeente was . Er bestond destijds in Oostergo een rechtbank ,bestaande uit 18 personen zijnde de grietmannen, van 6 grietenijen ; ieder met 2 hunner mederechters. Deze handhaafden ,zoo goed ,zoo kwaad dit ging,de orde en spraken recht. Nu schijnt Donia zich weerspannig betoond te hebben ,waarop besloten werd hem in zijne stins te benauwen. Dit geschiede dan ook in 't begin van April dezes jaars. Nadat ze drie dagen voor het huis hadden gelegen, toen werd des avonds een bestand gemaakt, zoodat het leger opbrak en voor het grootste gedeelte vertrok , doch daar het ' s avonds nog al laat werd, zoo bleven er sommigen 's nachts in een huis, met het doel om 's Morgens vroeg te vertrekken. Donia en zijn medestander Broer Meckama hadden dit nauwelijks bemerkt , of zij kwamen 's nachts heimelijk uit de stins, verbraken schandelijk het verbond, staken het huis waar hun wederpartij in was in brand, zoodat er van hen verbranden, sloegen de anderen dood of namen hen gevangen.

Maar dit bekwam hen zeer slecht; daar 14 dagen later de Rechters opnieuw met een leger kwamen opdagen , het beleg opnieuw voor de Stins sloegen en weinige dagen later met geweld hebben overwonnen. Toen werd Botte Donier (denkelijk zijn broeder)gevangen genomen; 18 soldaten die op het huis waren verdronken en het huis werd omvergeworpen. Bennert schijnt de vlucht genomen te hebben, en werd in de nacht van 15 op 16 Augustus dezes jaars te Ter Lune bij Kollum gevangen en vervolgens te paard naar Dockum gevoerd; ten einde daar naar zijne verdiensten beloond te worden" Maar dewijl hij niet voor de rechters durfde verschijnen ,zoo liet hij zich onophoudelijk van zijn paard glijden ;hopende alzoo te ontkomen. Dit begon de lieden,die hem gevangen hadden te verdrieten en sloegen hem tusschen Ter Lune en Kollum dood .

Hoe het Donia verder is vergaan ? De naam vinden we terug in Donia Zathe (de vroegere uithof ?) op No 22 van de Plaatsen te Engwierum, ook komt daar nog een tijdlang de familienaam voor zie bij No 22 . Het lijkt haast dat de bezittingen verbeurd zijn verklaard, en de Plaats met de rest van de bewoners en bebouwing uit de dorpsgemeenschap zijn verstoten en bij Ee zijn gevoeg Het zal tot 1640 duuren voor de Plaats weer uit de vergetelheid opduikt, dat gebeurd in de Stemkohieren van Oostergo uit 1640 waarbij hij onder No 40 van de plaatsen te Ee voorkomt, met de naam ? Lonia" of ook wel Loenia . De Registers van aanbreng uit 1511 melden wel landgebruikers met namen als Liopp of Lioeck maar of hier verband mee is te krijgen is de vraag.

Het blijkt dat met behulp van de overblijfselen van de oude Sate weer een flinke boerderij is opgetrokken. Wanneer deze bouwerij heeft plaats gevonden is niet bekend, wel weten we dat de eerste bewoners die we hier weer tegenkomen, een jaarlijksche grondpacht van 5 Caroli guldens voor deze stee verschuldigd waren aan Minne Rienks van Niawier, is deze familie mogelijk eigenaar geweest, of heeft ze de wederopbouw helpen financieren ?

Volgens oude kaartjes was de toegangsweg vanaf Ee over Tibben bij de Zathe afgebroken, de breuk met Engwierum was dus Officieel wel liep er steeds een voetpad van Tibben naar Engwierum langs de Zathe , wat na de afbraak ook in verval is geraakt.

Eigenaars en bewoners

Zoals reeds gemeld beginnen voor ons de bewoners in 1640 , bij No 40 van de Stemgerechtigde plaatsen van het dorp Ee.
Als eigenaar wordt Secretaris Lambertus Beima genoemd ; de boerderij is dan 67 pondematen groot, en wordt bewoond en bewerkt

No 1

door Pytter Heins een naam die bij de Engwierumer boerderijen meer voor komt, de doop en Trouwboeken geven geen meer gegevens-

No 2 van ons lijstje komt eveneens uit de Stemkohieren die van 1698 deze melden dat tot ± 1718 Bruyn Wygers de bewoner en huurder is geweest. Het Doopboek van Ee geeft de doop van drie kinderen van Bruyn. en wel ;Jette 8-7-1660 ; Ebel 16-1-1670 en Bientse 28-2-1672.

No 3 is ook nog volgens het Stemkohier Wyger Bruyns dit moet haast wel de zoon van de vorige bewoner zijn geweest, deze laat in Ee de volgende kinderen dopen : Pytter op 28-8-1698 : Dirck 10-4-1701 ; Tietie 10-4-1705 : Bruin 30-1-1707 : Bruin 21-10-1708

verder volgen we de bewoners zo ze voorkomen in de Floreen en de Rieel kohieren

No 4 Van 1714 tot 1728 is Ebo Jans de huurder, deze is op 11 sept.1713 te Ee getrouwd met Dirkjen Wopkes, de boerderij is dan evenals reeds bij de beide vorige huurders uitgegroeid tot 81 p/m, waarvoor hij aan de toenmalige eigenaar Raadsheer Haarsma een jaarlijksch huur betaald van 300 guldens, eveneens betaald hij aan deze(zoals dat in de kohieren wordt genoemd Ø een geschen van 50 carolie guldens , af te lossen in tien jaar ; een soort vooruitbetaalde huur dienende om de onderlinge relatie tussen huurder en verhuurder te verzekeren ?

No 5 van 1721-1733 treffen we Jan Cornelis als huurder aan deze is op 21-12-1721 te Ee getrouwd met Afke Sybes, zij laten te Ee de volgende kinderen dopen ; Tjietske 9-2-1721 ; Sijbe 24-1-1723 : Doetje 14-3-1725 : Sippe 13-3-1727 ; Knelis 5-2-1730 en Douwe 2-3-1732-

No 6- Taeke Sjoerds van 1733-1740 hij wordt in de Doop en Trouw boeken van beide dorpen niet genoemd, hij huurt voor ƒ[illegible] en is voor de boerderij 24 Landsflorenen belasting verschuldigd de eerder genoemde grondpacht van ƒ5.- is deze nu verschuldigd aam Andries Johannes

No 7. Van 1740-1752 is Freerk Gerbens hier de boer . In het Kerkeboek van Ee komt hij niet voor . In Engwierum laten op 7-3-1728 een Freerk Gerbens en Grytje Pytters: een zoontje Pytter dopen , en op 19-5-1731 Trouwen te Engwierum Freerk Gerbens en Trijntje Jans., dit nog voor hun verblijf op het Heeg dus-.

hij huurd de plaats van Kapitein Haarsma voor ƒ250.- , en de eerder genoemde grondpacht is hij nu verschuldigd aan Andries Johannes kinderen , de huizinge wordt er blijkbaar niet beter op want " die komt tot Meiers last" wat zeggen wil dat het onderhoud voor rekening komt van de huurder. In 1745 is de huur gestegen tot ƒ 330.- , dan gebruikt hij er ook nog 23½p/m bij van No 36 .

No 8 is Freerk Harmens hij is van 1752-1805 hier boer,hij is op 18-7-1745 te Ee getrouwd met Aaltje Edes, de geboorte van kinderen worden in geen van beide dorpen genoemd, hij gebruikt hier in totaal 124 ½ p/m land voor een huur van ƒ340.- 387.- en is hiervoor ook nog 38 Landsfloreenen en 32 dijksfloreen verschuldigd, de boerderij is uitgegroeid tot een groot bedrijf. Volgens de Speciekohieren no 111 van Ee uit 1785 gebruikt hij 5 Koeien ; 6 Rieren ; 6 Paarden en 40 p/m bezaaid land. Het huis is nog steeds tot Meijers last, maar in 1766 komt daarin verandering, dan wordt volgens de Rieelkohieren de 5 gulden grondpacht aan Johannes Andries kinderen afgelost " Daar het huis van deze plaats vergroot moet worden," deze verbouwing moet door de huurder zelf worden bekostigd , deze kosten kunne bij de beeindiging van de huur bij taxatie door de volgende huurder worden overgenomen , " op verbeteringe of verslechteringe zo als het kohier vermeld . Heeft de boerderij toen de plattegrond gekregen die we op de kaartjes van de vorige Eeuw aantreffen ?

No 9 van ± 1805-tot 1838 wonen en werken hier Douwe Freerks Bonia hij is geboren in 1769 te Ee en overl 28-12-1841 Engwierum is op 26-6-1796 te Ee getrouwd met Stijntje Ates . Zij krijgen hier de volgende kinderen: Aafke 5-5-1797 ; Grietje 28-10-1798; Trientje 14- 2-1803 ;en Stijntje op 24-2-1808.; gezien de naam van de laatste zal deze geboorte waarschijnlijk de moeder het leven hebben gekost. Douwe sluit zijn tweede huwelijk te Ee op 6-5-1810 met Wytske Alberts Zwart geb in 1786 te Buitenpost, het huis is nog steeds tot Meijers last. Volgens de volkstelling van 1829 werken hier 3 inwonende knechten en een werkmeid

De volkstelling van 1829 meld ook nog het verblijf van het No. 10, „werkmansgezin van Frans Hendriks Loonstra geb in 1786 te Zwaagwesteinde en zijn vrouw Trijntje Wopkes van der Zee geb. te Westergeest en hun kinderen ; Griet geb.1813 ; Hendrik geb. 1815 ; Klaaske geb.1817 ; Wopke geb.1820 en Ytje geb.in 1827 Geert Wopkes v.d.Zee geb.in 1803 te Morra is er Kostganger.

No 11 van 1838 tot 1859 woont de laatste boer op deze plaats het is Douwe Jacobs Douma geb.in 1774 te Anjum, overl 23-12-1859 ook te Anjum met zijn vrouw Trijntje Jans Dijkstra geb.1781 te Hantum, met hun kinderen ; Jan geb.1818 ; Tjitske geb.1816 en Auke geb.in 1820. Gerben Jitses Tuma 12 jaar oud is er inwonende boereknecht aldus de volkstelling van 1839. Deze melden ook de bewoning van de werkmans woning van
No 12 Broer Hendriks Wouda geb.in 1802 te Ee en zijn vrouw Renske Douwes Douma geb.in 1802 te Ee, met hun kinderen Antje geb.1829 ; Douwe geb.1831 ; Trijntje in 1833 ; Hendrik in 1825 en Jacobje geb.in 1837.

In 1859 heeft het laatste uur van de zelfstendigheid van deze boerderij geslagen , en worden de 81 pondematen bij Plaats No 21 te Engwierum gevoegd toen in gebruik bij Douwe Johannes Beintema , Doordat beide boerderijen de zelfde eigenaar hadden kon deze samenvoeging plaats vinden.

De huizinge wordt voortaan gebruikt als 2 werknemerswoningen bij de boerderij van J.B.Beintema.
No 13 tussen 1849 en 1859 bewoond Hylke Meints v.d.Velde met zijn vrouw Aaltje Durks de Vries geb.in 1814 te Engwierum en kinderen; Durk geb.in 1814 ; Grietje geb. in 1841 ; Trijntje geb. in 1844 en Meintje geb.in 1850 allen te Ee. de Woning No1
No 14 Op No 1a woonde Marten Johannes v.d.Schaaf in 1818 geb te Oudwoude met zijn vrouw Renskje Jans de Vries geb in 1818 te Ee en hun kinderen Trijntje geb.in1848 en Wytske geb.in 1851
No 15 van 1859 tot 1867 woond de wed.van Hylke v.d.Velde Aaltje de Vries met haar kinderen nog hier , haar broer Ruurd Durks de Vries Weduwnaar van Froukje Postuma is als hoofd van het gezin bij haar ingetrokken, deze trouwd op 10-5-1867 met Fokje Bijlsma geb.in 1840 te Murmerwoude, ze krijgen hier 2 kinderen Grietje geb.25-6-1869 en Durk geb. 5-1-1872 op 14-9-1890 komt Ruurd hier te overlijden.
No 16 Durk Ruurds de Vries wordt hoofd van het gezin en woont er een tijd met zijn moeder Fokje Bijlsma.
Op 18-5-1901 trouwd Durk met Orseltje Taekes Hoekstra geb.5-12-1874 te Ee , zij krijgen hier de volgende kinderen ; Ruurd beboren 6-12-1901 ; Taeke 1-1-1903-; Baukje geb.6-12-1903 ; Fokke geb. 18-5-1905 ; Richtje 1-10-1908 ;en Roelof geb.23-3-1912 ; overl. op 26-3-1912. Tiete Lieuwes Sjoerdema is hun Kostganger.
Zij zijn in 1922 naar Engwierum getrokken. Deze familie heeft gedurende ± 75 jaar het hoeg bewoond.

Tijdens het verblijf van deze en de volgende bewoners wordt volgens de koopacte Provisioneel verkocht

" Op 3 maart 1894 in het Logement "de Roskam" te Kollum door Meester Arnoldus Johannes Andrea notaris te Kollum, als gemagtigde van de eigenaars Johanna Maria Manga Cats zonder beroep echtgenote van en bijgestaan door haren man, den Heer Gerrit Ferdinant Brandsma Jagermeester van wijlen Zijne Majesteit den Koning, gezamentlijk wonende te Ginneken.

De boerderij No21 reeds bewoond door Douwe Beintema wordt in 22 perselen verkocht , het twintigste perseel betreft de voormalige Lonia Zathe, wat in de acte aldus wordt omscheven.

Perseel twintig Eene arbeiderswoning met grond staande en gelegen aldaar kadastreel bekend Gemeente Ee Sectie D. nummer 608 huis en erf groot elf are en zeventig centiare en nummer 607, erf groot drie en veertig are en veertig centiare, verhuurd tot twaalf mei achtienhonderd vijf en negentig aan Gerben de Braak voor dertig gulden, en aan de Weduwe Ruurd de Vries voor vijfendertig Gulden per jaar , welke Huurpenningen van af den twaalfden mei aanstaande ten voordeele van den koper , zullen koper zonder eenige ricico van zijde der verkoopster , wordende de koper bij dezen gesteld in de rechten en verplichtingen van de verkoper . Op de veiling was dit perseel ingezet op 800 gulden

De koper voor de gehele Zathe en landen groot twee en vijftig hectare drie en twintig are en dertig centiare, wordt de Heer Douwe Beintema landbouwer en lid van de Gemeenteraad,wonende te Engwierum , voor de som van twee en zestig duizend vier honderd veertig Gulden , die verklaard deze koop te hebben gedaan

No 17 tussen 1870 en 1880 Jan Minnes Dijkstra geb.18-10-1827 te Anjum en zijn vrouw Grietje Jochems Algra geb.4-11-1827 Ee met hun dogter Baukje geb.12-11-1866.

No 18 Jan 1880 zijn Sibren Tjeerds Visser geb.28-1-1827 te Driezum en Tetje Wiebes Visser geb.22-4-1835 te Anjum bewoners

No 19 van 1880 tot +-1908 wonen Gerben Jarigs de Braak geb 2-10-1816 en zijn vrouw Maaike Johannes Smedema geb.4-6-1852 en hun kinderen Jarig geb.28-3-1880 te Engwierum ; Johannes geb.10-11-1882 te Ee en Betje geb.11-1-1891 hier, van 1891 was de Vader Jarig de Braak met zijn Jongste zoon Jan de Braak geb.28-3-1869 ook van de partij Jacob Kok geb.8-10-1865 was als kostganger aanwezig.

No 20 In 1908 komt Tjibbe Renzes Dijkstra geb. 1-2-1879 te Engwierum met zijn vrouw Geaske Pieters Hiemstra geb.1-8-1871 en hun kinderen Rense geb 28-2-1899 ; Pietje geb.4-2-1902

Grietje geb. 11-9-1903 en Albertje geb.23-9-1905. Schoonvader Pieter Hendriks Hiemstra overl 9-10-1938 is ook aanwezig.
No 21 1 Mei 1913 een broer van Tjibbe Brand Renzes Dijkstra geb.17-6-1887 te Engwierum en zijn vrouw Attje Wierstra geb. 27-7-1887 te Marrum hun zoon Renze wordt op 17-4-1916 hier geboren
No 22 1Mei 1916 komt Durk Kl.Keekstra geb.3-8-1890 Engwierum en zijn vrouw Antje de Boer geb.24-2-1884 te Oostrum en hun kinderen Poppe geb. 29-12-1914 en Klaas geb,20-10-1920 een broer van Durk Johannes Keekstra geb.9-12-1887 was bij hen inwonend, deze vertrok 20-10-1920 naar Rolde.
No 23 was Frans Hoekstra geb. 3-10-1898 te Oudwoude met zijn vrouw Pietje Dijkstra geb. 4-3-1902 te Engwierum en hun zoon Jacob geb.7-6-1921 te Engwierum- daar bewoners.
No 24 Lubbe Poelstra geb.16-11-1882 te Surhuizum en zijn vrouw Gertje Dijkstra geb.7-3-1889 te Engwierum, en hun kinderen Doetje geb.6-12-1916 te Buitenpost en Riemer geb.28-4-1918 te Buitenpost waren de volgende bewoners.
No 25 is Jan de Braak geb.29-10-1897 te Metslawier en zijn vrouw Eelkje Visser geb.30-3-1887 te Morra en hun kinderen Sieuwke geb.20-2-1924 en Pieter geb.23-11-1925.
No 26 in mei 1931 komen Lubbert Hoekstra geb,23-1-1885 te Engwierum met zijn vrouw Elizabeth Wibalda geb.27-6-1894 en hun kinderen Aukje geb.4-5-1915 en Sybo geb.30-6-1916.
No 27 van ± 1932 tot 1935 Johannes Dijkstra geb.5-2-1897 te Ee. en zijn vrouw Hendrikje Steegstra geb.24-5-1896 te Paesens met hun kinderen Pieter geb.17-3-1920 te Ee. Tytje geb.19-6-1921 te Ee en Gerrit geb. 20-2-1924 te Ee, de vader van Johannes,Gerrit Dijkstra geb 21-3-1866 was ook in huis.
No 28 Aris Dreijer en zijn vrouw Jantje v.Dijk ? worden ook genoemd
No 29 van 1938 tot ± 1943 bewoonden Klaas Mossel geb.2-1-1886 te Anjum en zijn vrouw Atje Wouda geb. 31-7-1890 te Ee met hun kinderen Ytje geb, 20-12-1912 ; Thomas geb.18-8-1914 ; Jan geb.21-11-1919 ; Jacob geb.31-12-1922 en Ale geb.12-4-1924 deze woning
No 30 Been van der Kooi en Baukje Riemersma woonden na hun huwelijk hier ook een tijdje.
No 31 Johannes Pel geb. 19-3-1915. overleden 19-12-1983 en zijn vrouw Ykje Wiersma geb. 23-5-1917 overl 7-11-1982 met hun kinderen Klaaske geb.14-9-1939 te Kollum ; Hylke geb. 17-4-1941 te Engwierum ; Dedde geb. 27-2-1945 te Ee op 't heeg Antje geb. 23-12-1947 te Ee op 't heeg.

No 32 Bauke Steringa met vrouw en kinderen.
No 33 Anne Sloot geb in 1902 te Anjum met zijn vrouw Saapke Wieringa geb.in 1902 te Moddergat met hun kinderen Jan ; Jelske ; Saapke en Aafke.
No 34 Douwe Elgersma en zijn vrouw Baukje Elgersma.
No 35 Geert Gorter geb. 25-9-1920 te Kollummerpomp en zijn vrouw Jantje Kerkstra geb. 22-7-1923 te Engwierum en hun op 16-3-1948 te Engwierum geboren dogter Wytske.
No 36 Pieter Tuinstra en zijn vrouw Antje ?
van de bovenstaande 6 bewoners kan de volgorde wel anders zijn
No 37 van 1948.-.1952 waren bewoners van de Oostelijke woning Anne Turkstra geb. 23-10-1995 en zijn vrouw Froukje van Assen geb.8-8-1899 met hun drie grote zonen Jouwert ; Heine en Halbe de zonen werkten bij de boer, vader Anne was hier kleine veehouder en molk enige koeien , om dezen aan de kost te helpen was hij Schilleboer en dagelijks met paard en wagen op stap om keuken afval. In 1952 is dit gezin naar Oudwoude vertrokken.
No 38 van 1650 - 1956 waren de laatste permanente bewoners Gerrit van Assen geb. 25-4-1915 en overl 6-4-1977 ·
en zijn vrouw Grietje Elzinga geb. 26-7-1920 en overl .5-5-1972 met hun kinderen ; Fokje geb.22-3-1941 ; Geertje geb.23-5-1942 Aukje geb.22-12-1943 ; Heine Tjibbe geb.3-7-1945 ;Tjibbe Douwe geb.24-10-1946 ;Jan Gooitsen geb.13-4-1948 ; Douwina 29-12-1950 en Froukje geb.7-5-1955 .
Dit gezin had na het vertrek van de familie Turkstra de beide dienstwoningen tot hun beschikking

In 1956 is Gerrit van Assen met zijn gezin naar Ee vertrokken. Door het ontbreken van een verharde toegangsweg,was de bereikbaarheid soms zeer moeilijk , ook de voorzieningen van Electra en Waterleiding ontbraken, en ook mede daardoor werd er onvoldoende onderhoud gepleegd,en had weinig aanlokkelijks meer tot bewoning. Nadat het nog enige tijd leeg heeft gestaan, is het door de eigenaaresse op afbraak verkocht.

In welke toestand het verkeerde blijkt uit de foto die in die tijd is genomen, tijdens de afbraak bleek dat alleen de tussenmuur van de beide woningen nog uit een zeer vroege bouwtijd was overgebleven. Hierin bevond zich een rondo poort voor een toegangs deur ; een in het metselwerk uitgespaard ontluchtingkanaal; een ± 2 ½ meter brede schouw en een spitsboogvenster

De rest van het gebouw was in de loop der tijd meerdere malen her en verbouwd, veelal van de eerder gebruikte materialen , zo bleek dat de balklaag van de westelijke woning bestond uit,met brede planken beklede oude eiken balken afkomstig van het gebinte van een oude schuur, de balklaag uit de oostelijke woning

bestond uit zware originele eiken balken. De afbraak leverde ongeveer 2500 z.g oude friezen (kloostermoppen) op. deze zijn bij de restauratie van de kerk van Kollum daaraan verwerkt ook kwamen er 2000 gegeglazuurde estrikken (plavuizen) vrij. deze zijn via de handel in Duitsland terecht gekomen

In de westelijke woning werd nog een in de grond verdwijnende gemetselde trap ontdekt, door de te hoge waterstand is het verdere onderzoek hiernaar gestaakt het geheel is in de grond blijven zitten voor de volgende onderzoeker.

Volgens de overlevering van vroegere bewoners bevond zich aan de rand van het terein dicht bij de oprit en de voormalige schuur een z.g. Dobbe , die een ter plaatse van de oude schuur staande houten pomp van water voorzag , in het begin van deze eeuw nog aanwezig en in gebruik, volgens dezelfde zegsman is er op het gehele terein geen plekje te vinden waar in de grond geen oude stenen voorkomen ook in het ten zuiden liggende st... bouwland komen ze veel voor.

Hiermee eindigd het verhaal en het bestaan van het eens zo beroemde , beruchte en geheimzinnige Slot "Donia State", en een stukje geschiedenis en opsomming van bewoners van de late Lonia of Loenia Zathe, en van de laatste honderd jaar van het zogenaamde ald Heeg.

Wat er nog bewaard is gebleven tot nog toe, is een van ver duidelijk herkenbare verhoging in het landschap, met enige oude bomen en omringd met een bijna dicht gegroeide gracht

Het hornleger beneden het maaiveld zou bij een nauwkeurig onderzoek nog wel eens voor geschiedkundige verrassingen kunnen zorgen over het nu nog duistere verleden.

K.d.Gr

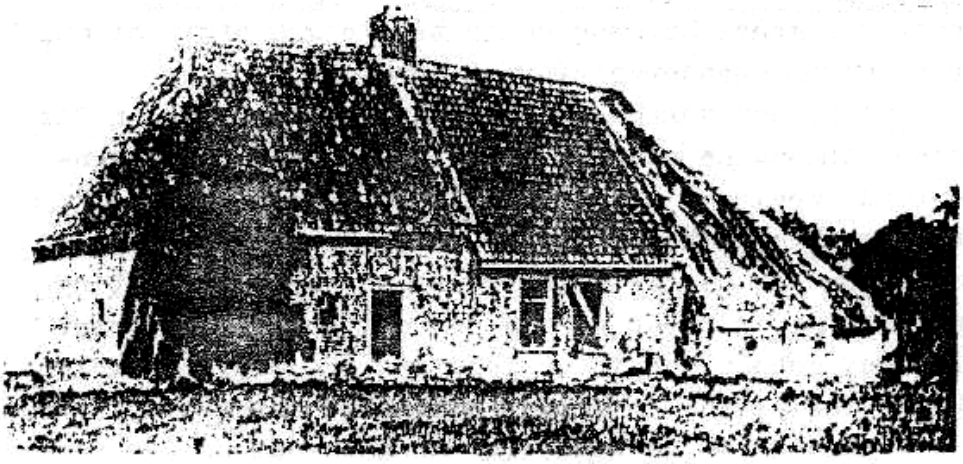

Het Pand voor de afbraak in 1957

Kohier No 40 te Ee

Uit de Floreen en Rieelkohieren en uit de Bevolking boeken van de Burgerlijkestand uit de Gemeente Oost Dongeradeel

Eigenaren en bewoners van Lonia zathe of it Heeg onder

Naam van de Eigenaar	Tijd van bewoning	aantal p/m		Naam van Gebruiker en of Bewoner	geboren tot overl-
Secretaris Lambertus Beima	1640	67	1	Pyter Heins	
Ritmeester Lannoy Nomine Uxoris	1698-1768	81	2	Bruyn Wygers	
Raadsheer Haersma	1708-1717	81	3	Wyger Bruyns	
,, ,,	1718-1720	81	4	Ebó Jans Dirkjen Wopkes	
Weduwe Haersma	1720-1735	81	5	Jan Cornelis Afke Sybes	
,, ,,	1735-1740	81	6	Taeke Sjoerts	
Caktijn Haersma	1740-1758	114	7	Freerk Gerbens Grytje Pyters	
Grietman Livius van Haersma	1758-1805	14	8	Freerk Harmens Aaltje Edes	
Hector Livius van Haersma	1805-1838	14	9	Douwe Freerks Bonia	1769-1841
				Stijntje Ates	1808
Mevr.Johanna Haersma vr.van Viersen				Wytske Alberts Zwatt	1786-
			10	Frans Hendrik Loonstra	1786
vr.v. Viersen Wed.v. S.H.Manga Cats	1838-1858		11	Douwe Jacobs Douma	1774-1859
				Trijntje J.Dijkstra	1781-
Joh.Maria Manga Cats echtgenoot van Gerrit Ferdinant Brandsma	18		12	Broer Hendriks Wouda	1802-
				Renske Douwes Douma	1802-
,, ,,	1859	81		Landen naar No 21 Douwe Johan.Beintema	
,, ,,			13	Hylke Meint v.d.Velde Aaltje Durks de Vries	1814-
			14	Marten Joh v.d.Schaaf	1818-
				Renske Jans de Vries	1818-
Douwe Joh.Beintema			15	Ruurd Durks d.Vries	1816-1890
				Fokje Bijlsma	1839-
,, ,, ,,			16	Durk Ruurds d.Vries	1872-1941
				Orseltje T.Hoekstra	1874-1948
,, ,, ,,			17	Jan Minnes Dijkstra	1827-
				Grietje Joch.Algra	1827-
,, ,, ,,			18	Sibren Tj. Visser	1827-
				Tetje Wiebes Visser	1835-
	Zie bl.2				

Kohier
No

Uit de Floreen en Rieelkohieren en uit de Bevolkings boeken van de Burgerlijkestand uit de Gemeente Oost Dongeradeel

Eigenaars en bewoners van "it Heeg" blad 2

Naam van de Eigenaar	Tijd van bewoning	aan tal p/m	Naam van Gebruiker en of Bewoner	geboren tot overl-	ge denk steel
Douwe Joh.Beintema	1881-1908	19	Gerben J.de Braak Maaike Joh.Smedema	1816- 1852-	
	1908-1912	20	Tjibbe R.Dijkstra Geeske P.Hiemstra	1879- 1871-	
	1913-1916	21	Brand R.Dijkstra Atje Wierstra	1887- 1887-	
	1916-19	22	Durk KL.Keekstra Antje P.de Boer	1890-1944 1884-1962	
	1922-192	23	Frans J.Hoekstra Pietje Tj Dijkstra	1898-19 1902-19	
	19	24	Lubbe Poelstra Gertje Dijkstra	1882- 1889-	
	1924-	25	Jan P.de Braak Eelkje F.Visser	1897- 1887-	
ir. J.D.Feitsma	1931-	26	Lubbert Hoekstra Elizabeth Wibalda	1885- 1894-	
	1932-1935	27	Johannes Dijkstra Hendrikje Steegstra	1897- 1896-	
		28	Aris Dreijer Jantje v.Dijk ?		
	1938-1943	29	Klaas Mossel Atje Wouda	1886- 1890-	
		30	Been van der Kooi Baukje Riemersma		
Wed. J.D.Feitsma Koos Ekhart Bos	1942-1949	31	Johannes Pel Ykje Wiersma	1915-1933 1917-1982	
		32	Bauke Steringa //////		
		33	Anne Sloot Saapke Wieringa	1902- 1902-1990	
		34	Douwe Elgersma Baukje Elgersma		
	1947-1949	35	Geert Gorter Jantje Kerkstra	1920- 1923-	
		36	Pieter Tuinstra Antje		
	1948-1952	37	Anne Turkstra Froukje van Assen	1895-1973 1899-1973	
	1952-1956	38	Gerrit van Assen Grietje Elzinga	1915-1977 1920-1972	

GEHEUGEN SCHETS VAN HET HEEG O/D EE VOORHEEN DONIA STATE LATER LONIA ZATHE
SINDS ± 1850 IN GEBRUIK ALS 2 WERKMANS WONINGEN VAN VOOR DE AFBRAAK IN 1957

SCHAAL 1:100

5 M/M.

TIJDENS DE AFBRAAK TE VOORSCHIJN GEKOMEN

A GEMETSELDE TRAP IN DE GROND
B MET PLANKEN OMKLEDE EIKEN BALKEN VAN VOORMALIG BINTWERK SCHUUR
C ZWARE MASIEF EIKEN BALKEN
D DICHT GEMETSELDE INGANGSDEUR.
E SCHOUW HET ROOKHOK VOOR SPEK VAN ONDERUIT BEREIKBAAR.
F ONTBLOOT GOTISCH VENSTER IN ± 70 M/M DIKKE MUUR.

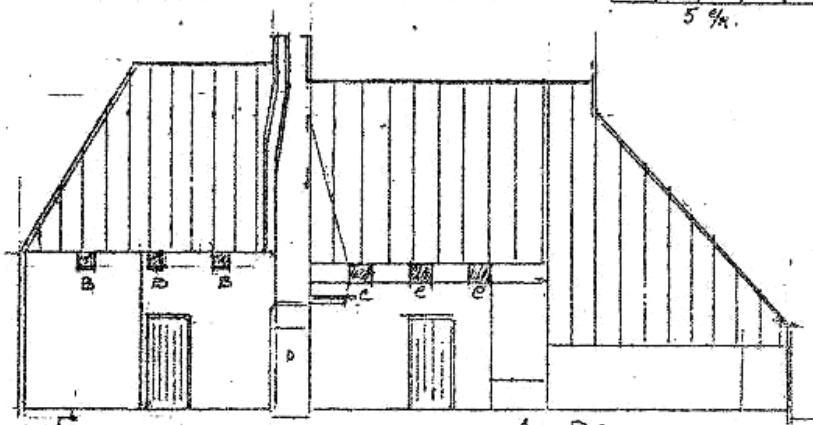

LENGTE DOORSNEDE A-B

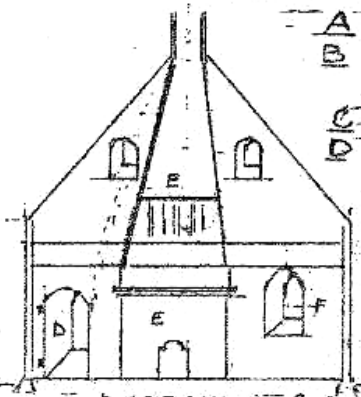

DOORSNEDE C-D

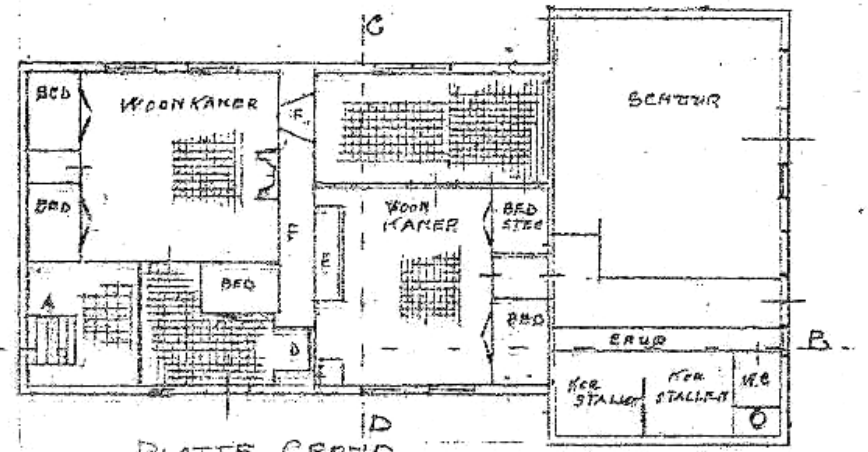

PLATTE GROND

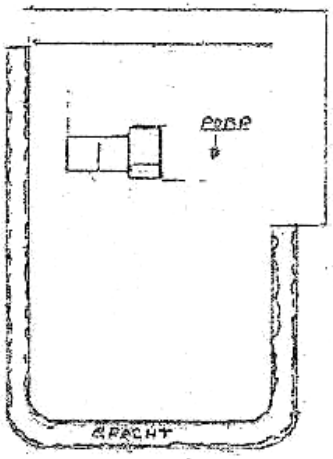

SITUATIE KADASTER NA 1850

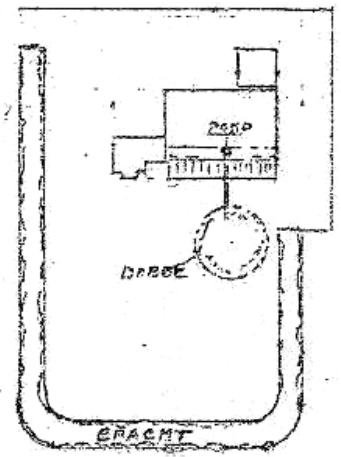

SITUATIE KADASTER VOOR 1850

STICHTING freonen fan de argiven yn fryslân
vrienden van de archieven in friesland

WAT DOET DE STICHTING V.A.F. VOOR U?

De Stichting werd opgericht op 7 juni 1983 als resultaat van overleg tussen de Rijksarchivaris in Friesland met de beide verenigingen van genealogen in Friesland: het Genealogysk Wurkferbân van de Fryske Akademy en de afdeling Friesland van de Nederlandse Genealogische Vereniging.
De Stichting kreeg als doel: het bevorderen van de toegankelijkheid van de archieven in Friesland. Zij behartigt daarmede de belangen van alle gebruikers van de verzamelingen van Rijksarchief, streekarchieven of -archivariaten en gemeentearchieven in die provincie.

In de loop van haar bestaan hebben de medewerkers van de Stichting klappers vervaardigd op naam van bruidegom en bruid van alle trouwboeken voor 1812. Klappers van de doopboeken voor 1812 in de vorm van gezinsklappers zijn voor de meeste Friese gemeenten eveneens gereed. Begonnen is met het opstellen van klappers op de lidmatenboeken tot 1850.

Daarnaast wordt gewerkt aan klappers op de gerechtelijke archieven voor 1812. De authorisatieboeken, waarin de benoeming van voogden werd bijgehouden en waarin vele familierelaties naar voren komen, zijn reeds voor verschillende gemeenten geklapperd. Aan verschillende andere onderdelen van deze gerechtsarchieven en van andere archieven is ook al aandacht besteed.

Het geheel van deze werkzaamheden heeft reeds geleid tot het beschikbaar komen van 146 klappers (met samen rond 20.000 bladzijden), die op de leeszalen van de betreffende archieven te raadplegen zijn en die het opsporen van gegevens aanzienlijk vergemakkelijken.

De werkzaamheden vinden plaats door rond 40 vrijwilligers, gesteund door rond 200 donateurs. Hoewel veel werk nog schrijf- of typewerk is, wordt ook intensief gebruik gemaakt van de 3 computers, die de Stichting inmiddels heeft aangekocht als ook van de privécomputers van verschillende medewerkers.

Gezien de omvang van de hoeveelheid nog moeilijk toegankelijke archiefstukken is uitbreiding van de kring van donateurs en medewerkers nog steeds gewenst. Het is een vorm van vrijwilligerswerk, waarvan vele archiefgebruikers vaak in hoge mate profiteren, zodat een beroep op hun financiële en/of daadwerkelijke steun alleszins verantwoord is.

WAT KUNT U VOOR DE STICHTING DOEN?

U kunt zich met onderstaand formulier opgeven als BEGUNSTIGER van de Stichting en zo helpen het werk financieel mogelijk houden. De hoogte van uw bijdrage kunt u uiteraard zelf bepalen (in de meeste gevallen wordt jaarlijks f 25 gegeven).

Ondergetekende .....

adres .....

postcode ..... woonplaats .....

telefoon ..... - .....

BEGUNSTIGER is bereid tot een jaarlijkse donatie aan de Stichting

Freonen fan de Argiven/Vrienden van de Archieven in Friesland

van f .....

Stichting VAF/FAF
Postbus 998
8901 BT
Leeuwarden
GIRO 3304652
FRIESL. BANK 29.60.10.30

DE FOTO'S IN HET ADMIRALITEITS MUSEUM.

Tijdens de jaarvergadering van onze vereniging die op 17 november 1988 in het Streekmuseum "Het Admiraliteitshuis" te Dokkum werd gehouden, toonde de directeur-conservator van het museum de heer Drs. G.I.W.Dragt een schat aan gegevens die door "sneupers" goed gebruikt kunnen worden.
Een onderdeel van deze schat vormen de kaarten met foto's van personen, kerken, boerderijen en andere gebouwen, ondergebracht in bakken. In iedere bak zijn 500 kaarten opgeborgen, in totaal bijna 2000 kaarten.
Deze kaarten zijn soms wel, soms niet van informatie betreffende de foto's voorzien, soms wel volledig en juist, in andere gevallen ontbreekt er het één en ander.
Op verzoek van dhr.Dragt heb ik vanaf maart van het vorige jaar pogingen in het werk gesteld deze informatie te completteren, aan de hand van literatuuronderzoek en gesprekken met een groot aantal oude Dokkumers. Hierbij wil ik één als enige met naam vermelden en wel dhr. D. van Minnen, schrijver van het boek "Dokkum 'n stad vol herinneringen". Van Minnen beschikt behalve over ongelooflijk veel parate kennis, over kasten vol met boeken en tijdschriften, alsmede een groot aantal door hem zelf aangelegde plakboeken, alles over Dokkum.
Het zou mijn inziens van wijs beleid getuigen als deze verzameling voor de stad Dokkum bewaard zou mogen blijven. Teneinde een begin te maken om zoveel mogelijk namen boven water te krijgen heb ik gekozen voor de twee Dokkumer muziekgezelschappen, nl het Dockumer Muziekcorps en het Christelijk Muziekcorps "Oranje".
Van deze gezelschappen zijn in he museum een groot aantal foto's aanwezig, terwijl het Streekarchief over aanvullende documentatie beschikt. Hierdoor was het mogelijk met behulp van oud-leden van deze gezelschappen veel namen en jaartallen op tafel te krijgen. Ook het boekje van dhr. Keune over het Dockumer Muziekcorps gaf veel informatie.
In de verzameling zijn ook een groot aantal foto's van kerken en kerkfragmenten aanwezig. Veel informatie kon worden ontleend aan de standaard werken van de Rijksdienst voor Monumentenzorg te Zeist, met name de delen De Dongeradelen, Ferwerderadeel en Dantumadeel door Herma M. van den Berg.
In de foto verzameling komen ook foto's voor van Dockumer typen, die veelal alleen door hun bijnaam bekend waren. De officiële namen kende practisch niemand. In het boek "Dokkum een beeld van een stad" wordt aan deze typen een hoofdstuk gewijd. Met behulp van informatie van oude dokkumers en onderzoek in het Streekarchief konden aanvullingen verkregen worden. Op bladzijde 27 van genoemd boek komt de foto van een drieling aan het eind van de 19e eeuw voor. Ook deze foto is ontleend aan de verzameling in het Admiraliteitsmuseum (kaart no.750). Aan deze drieling is een stukje gewijd in deze Sneuper.
Tevens ligt het in het voornemen in de volgende sneupers een overzicht op te nemen van de foto's die reeds onder handen zijn genomen en daarnaast een totaal overzicht van de in het Admiraliteitsmuseum aanwezige foto's.

D. v.d. Werff.

PS. Wegens plaats gebrek kunnen we in dit nummer helaas nog geen opgave doen van de reeds geïnventariseerde foto's doch in ons volgende nummer komen de eerste 120 foto's aanbod.(de red.)

NIEUWSvanhetARCHIEFNIEUWSvanhetARCHIEFNIEUWSvan hetARCHIEF.
==========

De reeds eerder voorgestelde te houden OPEN DAG alsmede de CURSUS OUDSCHRIFT hebben vanaf heden vaste vorm aangenomen.
Na veel geschuif en overleg zijn de data nu bekend. Gelieve deze alvast te noteren in Uw agenda.

De cursus oudschrift begint op MAANDAGAVOND 22 OKTOBER 1990,
==========

iedereen die hieraan mee wil doen dien zich zo spoedig mogelijk op te geven. Er zijn nog enkele plaatsen vrij. Voor de juiste aanvangstijd let t.z.t. op de HUIS - AAN - HUIS editie van de Dockumer Courant. Inlichtingen tel. 4939.
Na opgave voor deelname ontvangt men persoonlijk bericht via het Streekarchief.

Iets later dan de bedoeling was is ook de datum van de te houden OPEN DAG een feit. Hiervoor kunnen leden zich nog steeds opgeven bij het bestuur van de vereniging; er kunnen nog verschillende onderwerpen aangevoerd worden. Het is een prachtige gelegenheid om derden eens kennis te laten maken met een boeiende hobby. Het getoonde werk hoeft niet af te zijn, alle stadia van bewerking zijn welkom. Als bestuur willen door die verscheidenheid in onderwerpen juist een geheel scheppen die een goede indruk geeft wat een hobby als de onze inhoud. Vanwege organisatorische aard is het wenselijk dat u zich snel opgeeft, u wordt dan persoonlijk benaderd voor wat betreft uw inbreng.
Dus noteer alvast in Uw agenda: **OPEN DAG, ZATERDAG 27 OKT. 1990**

plaats: Streekarchief, Rondweg Noord 26 (boven brandweerkazerne)
opening: door wethouder Walda
tijd: 10.00 uur vm. tot ca. 16.00 uur nm.
tel. inl. 05190-4939 of 05190-4408.
uitgebreide informatie volgd in plaatselijke courant.

XXXXXXXXXXXXXXXXX
CURSUS OUDSCHRIFT..... start 22 OKTOBER 1990 !!!
OPEN DAG van het archief en sneupersvereniging: 27 OKTOBER !
XXXXXXXXXXXXXXXXX

DE KADASTRALE EN PRE-KADASTRALE ATLAS.

Op sneon 29 septimber 1990 set it wurk foar it grutte projekt : De Kadastrale en Prekadastrale Atlas fan Fryslân fan 1640-1832 yn ús omkriten útein!
Meiwurker fan de Fryske Akademy drs Jacob van der Vaart sil de frijwilligers dy't har meiwurking tasein ha, tekst en útlis jaan en dan kin yn de earste wike fan oktober it wurk begjinne. De nammen fan de wurkgroep binne:
Douwe Klokman, Dokkum
Eimert Smits, Dokkum
Pier Soepboer, Holwert
Reinder Tolsma, Easternijtsjerk
Tom Zijlstra, Easternijtsjerk
Dizze fiif man sille alle gegevens fan de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel fan 1832 yn de kompjûter tipe, beskikber steld troch it Streekarchivariaat. It sil in hiele klus wurde om't de gemeenten East- en Westdongeradiel én Dokkum dien wurde moat. Hoe't alles krekt yn syn wurk giet, sil op de lepen Dei fan it Streekarchivariaat oan belangstellenden útlein wurde.

It groepke is noch wat lyts: faaks binne der minsken dy't har hjir ek foar ynsette wolle, mar net witte wat krekt fan har ferwachte wurdt, sokken kinne op de Iepen Dei alle ynformaasje krije!!

Yntusken is Ûnderskreaune al hast wer in jier oan de gong mei it wurkjen oan de Pre-Kadastrale Atlas fan Eastdongeradiel. Alle stim dragende pleatsen dy't der yn dizze gemeente west ha, 325 stiks, sil de Kadastrale gegevens fan op kaart brocht wurde. Bedoeling is dat tagelyk mei de Kadastrale Atlas fan 1832 in boek útjûn wurdt wêr't alle stimdragende pleatsen yn optekene binne: men kin sjen wêr't earder in stimdragende pleats lei en hokker lân der by hearde. Yn it gefal fan Eastdongeradiel binne álle eigners en bewenners opskreaun. Fan al dizze nammen in in register makke, dat minsken dy't foarâlden op in pleats yn Eastdongeradiel ha en dy't witte wol wêr't dy pleats krekt lei, kinne har by my oppenearje.
Klear binne de registers fan de doarpen: Eanjum
Easternijtsjerk
Ealsum
Wetsens
Nijewier

It register is per doarp opset en befettet al mear as 1700 nammen!

R.T.

DOMINEE SNEED KAATSBALLEN STUK

Toen op een zondag in juli 1892 de dominee van Paesens-Moddergat met zijn staf van ouderlingen het kaatsland te Moddergat betrad om zich meester te maken van de in functie zijnde kaatsballen en die ballen ter plaatse liet executeren, werd dat de aanloop van een rechtszaak. Het is aan de kaatspublicist drs. Joh. Lolkama van Akkrum mogen gelukken om de bijzonderheden van dit geding boven water te krijgen. We wisten, dat hij ermee bezig was en we brengen hem hierbij een compliment voor zijn volharding en voor die van zijn medespeurders. Het onderzoek was geen kleinigheid. De betreffende stukken maakten deel uit van een omvangrijk árchief, dat sedert jaar en dag ter zijde was gelegd omdat er geen tijd en gelegenheid was om het te registreren en te ordenen.
Het resultaat van zijn onderzoek publiceerde de heer Lolkema in de "Franeker Courant" van 25 juni jl. We prijzen ons gelukkig om het -met zijn toestemming- in het "Orgaan" te mogen opnemen.
De complete tekst van 25 juni volgt hieronder. De Museum- en Documentatiecommissie doet ook een duit in het zakje door het portret van de balbestormende dominee aan te bieden.

Ds. H.M. Dethmers overleed aan de gevolgen van een verkeersongeval, bijna 73 jaar oud. Hij werd geboren op 3 juni 1865. Paesens-Moddergat was zijn eerste gemeente, waaraan hij zich verbond op 12 juni 1891. Vandaar vertrok hij naar Sneek. In het kerkelijke en aanverwante leven nam hij een voorname plaats in. Mede door hem werd het Friesch Dagblad in het leven geroepen. De Zondagsheiliging had hij met grote letters in zijn vaandel geschreven.

De tijden zijn veranderd. Dat merken we op velerlei terrein. Neem bijvoorbeeld de nieuwsverspreiding in onze eigen provincie. Een voorval dat zich in het noordelijkste deel daarvan afspeelde -Moddergat- in het jaar 1892. Bijna een volle maand duurde het voordat het in een krant werd opgenomen. En dat was nota bene het Nieuw Advertentie Blad- de voorloper van de later beroemde Hepkema's krant uit Heerenveen. Het verspreidingsgebied van dit blad lag hemelsbreed zestig kilometer vanaf Moddergat. Alle andere dag- en nieuwsbladen die

in onze provincie verschenen vonden het óf te omstreden van karakter, óf niet interessant genoeg. Intensieve naspeuringen hebben tot op dit moment geen vruchten opgeleverd. Achteraf denken we dat alle redakties het op dit moment belangrijk genoeg zouden vinden voor de voorpagina. Het gebeurt niet dagelijks dat een dominee met ouderlingen het kaatsveld opstormen en dan de ballen doormidden snijden.

Waar in eerste instantie alles om draaide was het onderstaande korte berichtje in het hierboven genoemde blad van 23 juli 1892:
"Te Moddergat had op zondag, met toestemming van den burgemeester, een kaatspartij plaats. De dominee en ouderlingen verschenen echter op het terrein en sneden de kaatsballen, welke ze konden krijgen, doormidden. Tegen dominee en ouderlingen is nu proces-verbaal opgemaakt wegens "baldadigheid"."

Proces-verbaal

Het proces-verbaal, dat de dorpsveldwachter had opgemaakt, werd door burgemeester J. Klaazesz op 22 juli 1892 aan de Officier van Justitie te Leeuwarden gezonden. De inhoud: "Ik heb de eer UED, hierbij te doen toekomen een proces-verbaal door den Gemeenten veldwachter A. Walsma te Nes, ten laste van Yte Elzenga, winkelier te Moddergat, onder Nes en anderen wegens het zich wederrechtelijk toeeigenen of tijdelijk in bezit houden van een kaatsbal en pogingen tot verhindering eener kaatspartij waartoe door mij vergunning was verleend. De geheele zaak komt hierop neer: Men had mij gevraagd om op zondag den 26 Juni, na afloop der predikatie kaatspartij te houden. Ik geef die vergunning gaarne, omdat ik veel beter acht dat de jongelieden zich met zodanig spel bezighouden, dan dat zij zich in de kroegen begeven en daar den zondagnamiddag doorbrengen.

DS. H.M. DETHMERS

De Ned. Geref. (dolerende) predikant H. Detmans en zijn kerkeraad schijnt er echter anders over te denken en blijkens dat proces-verbaal en een en ander gevoegd bij mijn schrijven van heden no. 286 - dat betrof Dirk Koning, van beroep schelpenvisscher en Jacob Gerlofs de Haan - visscher - beiden te Moddergat - doen zij hun best de kaatspartijen te verstoren en te verhinderen."
Uit de processen-verbaal kunnen we opmaken dat tegen ds. Detmans geen vervolging werd ingesteld. Het meest voor de hand liggende feit zal zijn dat men vanuit sociaal-politiek oogpunt de zaak niet op de spits heeft willen drijven.

Rechtbank

Daarna duurt het tot 17 september 1892, voordat we weer wat vernemen over deze affaire. Op die dag kwam de zaak aan de orde voor de rechtbank op het Zaailand te Leeuwarden. Van de drie in de processen-verbaal genoemde personen zijn de aanklachten tegen Yte Elzenga en Dirk Koning waarschijnlijk geseponeerd (er wordt dan geen strafvervolging ingesteld). We gissen naar de oorzaak, doch denken dat dit geschied is, omdat het bewijs van het ten laste gelegde hierdoor gemakkelijker kon worden bewezen.

Aanklacht

De akte van dagvaarding tegen Jacob Gerlofs de Haan oud 32 jaren luidde: "Dat hij op 26 juni 1892 te Moddergat opzettelijke of wederrechtelijk eenen kaatsbal, toebehorende aan

Heerke Cuperus, althans aan een ander dan hem beklaagde, heeft stukgesneden en vernield." Gelukkig vermelden de stukken ook nog enkele detailpunten. We lezen: "Langzamerhand verdwenen alle ballen, zodat zij op het laatst speelden met een bal toebehorende aan getuige Heerke Cuperus. Deze getuige had gezien, toen de bal op de grond viel, dat Dirk Koning die opraapte. Die gaf de bal aan Jacob Gerlofs de Haan, die de bal opzettelijk met een mes stuk sneed en vernielde."

Uitspraak

De aanklager van het Openbaar Ministerie veroordeelde Jacob Gerlofs de Haan tot een geldboete van tien gulden en met de bepaling dat wanneer de boete niet binnen twee maanden betaald was die straf werd vervangen door vier dagen hechtenis. Ook de kosten van het geding kreeg De Haan toebedeeld. De meervoudige (uit 3 rechters bestaande) rechtbank werd gepresideerd door mr. A. Wichers Hoeth. De straf viel minder uit dan de eis. De Haan werd veroordeeld tot een geldboete van drie gulden of zes dagen hechtenis. Daarmee was de zaak nog niet geheel afgelopen. De griffier bij de Arrondissementsrechtbank, mr. T.S. Tromp, maakte op 6 oktober 1892 de "Staat van Kosten" op. Die specificatie zag er als volgt uit:

Kosten der getuigen	ƒ 12,20
Bijdragen der deurwaarders	- 2,92
Expeditiekosten	- 1,75
Totale kosten	ƒ 15,87

- 10 -

Uit de Franeker Courant d.d. 25 juni 1980

IK ondergeteekende, praktiserend Geneesheer woonachtig te Metslawier, verklare bij deze op den 15 October 1831, aan Eelke [illegible] ond [illegible] Zoon Dochter van D. E. Meindertsma wonende te Ee de KOEPOKKEN te hebben ingeënt; met dat gevolg, dat dezelve, bij eenen regenmatigen afloop, alle die verschijnselen hebben opgeleverd, die de voorbehoeding tegen de Kinderziekte waarborgen.

Afgegeven ~~den~~ in 1831

[illegible]

STAMREEKS ZUIDEMA

Op verzoek van de in de VS wonende zuster van vrouw Minnema-Zuidema uit Lioessens, heb ik de stamreeks uitgezocht van hun vader Jan Berends Zuidema. Het is een friese familie welke zijn oorsprong vindt in Drente. Berend (II) kiest de naam Zuidema, daar hij afkomstig was van het zuiden en wel uit Drente.

I JAN TIJMENS, arbeider te Anloo, gehuwd met Harmke ....., volgens de overlijdenis akte van zoon Berend.
Kinderen: o.a. Berend, geboren 1749 te Schipborg (Drente).

II BEREND JANS ZUIDEMA, geboren 1749 Schipborg, overleden 26-3-1822 Raard. trouwt 1782 te Jislum waar bruidegom schoolmeester is, attestatie van Jislum naar Hallum waar de bruid woont.
JANTJE DIRKS DORENBOS, geboren 1758 Groningen, overleden 28-2-1835 Holwerd, dochter van Dirk Dorenbos en Aaltje Jacobs, beiden overleden te Groningen
Berend was in 1785 schoolmeester in Jislum. 1800 schoolmeester te Holwerd. 1820 schoolmeester te Raard.
Kinderen: o.a. Jan , geboren 1785 Jislum, volgt
Mense, geboren 2-3-1800 Holwerd

III JAN BERENDS ZUIDEMA, geboren 1785 Jislum, overleden 8-10-1820 Holwerd, arbeider, trouwt 24-2-1811 te Holwerd.
AAFKE JANS VAN DER VELDE, geboren 1777 Holwerd, overleden 23-12-1831 Holwerd, dochter van Jan Johannes van der Velde en Eelkje Gosses. Kinderen: Berend, geboren 3-6-18 Holwerd, volgt
Jan, geboren 1813

IV BEREND JANS ZUIDEMA, geboren 3-6-1811 Holwerd, overleden 8-3-1858 Oosternijkerk, kleermaker te Oosternijkerk,
trouwt 20-11-1838 Oostdongeradeel (Metslawier).
TRIJNTJE LIEUWES DOUMA, geboren 21-2-1811 Anjum, overleden 7-4-1861 Oosternijkerk, dochter van Lieuwe Jans Douma en Froukje Willems Jaarsma. Kinderen: Jan, geboren 4-5-1839 O.Nijkerk volgt
Froukje, geboren 4-10-1841 O.Nijkerk
Aafke, geboren 26-2-1844 O.Nijkerk
Pietje, geboren 7-1-1847 O.Nijkerk overleden voor 17-3-1849
Pietje, geboren 17-3-1849 O.Nijkerk
Lieuwe, geboren 7-3-1852 O.Nijkerk

V JAN BERENDS ZUIDEMA, geboren 4-5-1839 Oosternijkerk, overl. ??? kleermaker te Oosternijkerk, trouwt 14-5-1868 Oostdongeradeel
TJITSKE PIETERS FRIESEMA, geboren 16-9-1843 Aalsum, overl. ???
dochter van Pieter Jans Friesema en Antje Jochums van der Lind
Kinderen: Berend, geboren 10-6-1869 Oosternijkerk, volgt
Antje, geboren 7-6-1871 Oosternijkerk overleden voor 30-3-1879
Pieter, geboren 7-6-1871 Oosternijkerk
Anne, geboren 22-7-1873 Oosternijkerk
Trijntje, geboren 27-6-1876 Oosternijkerk
Antje, geboren 30-3-1879 Oosternijkerk

VI BEREND JAN ZUIDEMA, geboren 10-6-1869 Oosternijkerk, overleden 14-10-1900 in het armhuis te Anjum, arbeider,
trouwt 27-6 -1891 Oosterdongeradeel (Metslawier)
AALTJE GERRITS HAAKSMA, geboren 25-9-1870 Anjum, overleden 27-5-1931, dochter van Gerrit Haaksma en Grietje Eelkema

Kinderen: Gerrit, geboren 18-9-1892 Oosternijkerk
Tjitske, geboren 13-12-1893 Oosternijkerk
Jan, geboren 21-3-1896 Ee . volgt
Grietje, geboren 21-6-1898 Anjum

VII JAN BERENDS ZUIDEMA, geboren 21-3-1896 Ee, overleden ???
arbeider te Anjum en Oosternijkerk, trouwt ???
ANTJE ANNES DE JONG, geboren 25-12-1895 Peasens, overleden 21-5-1934 O.Nijkerk. dochter van Anne de Jong en Bontje Botstra
Kinderen: Bontje, geboren 19-1-1921 Anjum
Aaltje, geboren 7-6-1923 Anjum
Berend, geboren 4-12-1924 Anjum
Martje, geboren 2-1-1927 Anjum
Tjitske, geboren 4-11-1928 Anjum
Attje, geboren 28 12- 1931 Anjum
Anne, geboren 1-12-1933 Anjum

VRAAG EN ANTWOORD RUBRIEK

Mevrouw L.B.Spanjer vroeg meer gegevens over Jacob Tjipkes van der Wagen die op 31 maart huwde met Lijsbeth Ages.
Antwoord: De naam Van der Wagen werd niet door Jacob Tjipkes ze gedragen maar aan genomen door zijn zoon Age. Jacob Tjipkes Tjepkes werd op 18 januari 1728 te Anjum gedoopt als zoon Tjepke Broers en Tetje Jacobs. Jacob huwt op 19 mei 1748 te An met Geeske Sjoerds bij wie hij twee kinderen heeft: Tjepke gebo 1753 en Geeske geboren 1758. Jacobs eertse vrouw sterft wa schijnlijk in kraambed. Op 9 december 1758 trouwt hij weer dan Pietje Dirks, bij wie hij een dochter heeft: Grietje, gedoopt augustus 1759 te Nes. Jacobs twede vrouw sterft voor 1761, da hij op 2 mei 1761 hertrouwt met Lijsbeth Ages, bij wie hij twe kinderen heeft: Antje geboren 1762 en Age geboren 1768 te N Jacob sterft zelf voor 19 mei 1782 daar op die datum zijn derd vrouw hertrouwt met Jimke Theunis, welke zich na 1811 Wagena noemt daar hij wagenaar van beroep was. Jimke was weduwnaar van Jeltje Hillebrands. Jimke stierf op 14 juni 1818 te Metslawier. Jimkes vader was Theunis Broers welke een broer was van Jacob Tjepkes vader Tjepke Broers. Tjepke en Theunis waren zonen va Broer Fransen. Jacob Tjepkes zoon Age welke zich na 1811 Van de Wagen noemt zal zij achternaam afgeleid hebben van wagenaar.

Mevrouw Spanjer melde mij verder het volgende, dan ik ook bezig ben met de Wieringa's. "Mijn grootmoeder heette Martzen Wieringa geboren 7 januari 1856 in Nes en op 13 september 1878 in Ternaard gehuwd met Wytze de Jong. Mijn grootmoeder is in Amsterdam overleden op 10 december 1952."

De heer S.Hylkema uit Menaem vraagt: Wie weet waar Jacob Joostes vandaan en waar hij naar toe ging? Hylkema meldt het volgende hier bij: "Later kom ik 2 van de kinderen in Engelum tegen en Joost mijn voorvader in Jellum".
Jacob Joostes, schoolmeester gehuwd met Grytie
Kinderen: Andries, gedoopt 20-09-1705 Brantgum
Maartien, gedoopt 16-09 1708 Brantgum
Maartien, gedoopt 05-10-1710 Brantgum
Jeltie, gedoopt 27-08-1713 Brantgum
Joost, gedoopt 10-11-1715 Brantgum
Aaltie, gedoopt 13-06-1717 Brantgum

De heer B.Groen uit Haarlem vraagt: Voorouders van Aafke Meinderts gehuwd op 5-5-1751 met Harmen Jans. Gegevens omtrend gezin van Lieuwe Sijtses Wieringa.
Antwoordt: Lieuwe Sijtses Wieringa, geboren 4-12-1778 Nes, gedoopt 25-12-1778 Nes, overleden 6-7-1847 Nes, beroep visser. (in die tijd was Moddergat nog geen dorp en viel het onder Nes), huwt Nes 25-1-1800 met Martsen Tietes Groen (zij komt ook onder de naam Visser voor), geboren 26-11-1779 Paesens, overleden 20-6-1847 Nes.
Kinderen: Sijtse, geboren 28-12-1800 Nes, gedoopt 25-1-1801 Nes
Tijttie, geboren 20-3-1803 Nes, gedoopt 10-4-1803 Nes
Trijntje, geboren 16-3-1806 Nes, gedoopt 6-4-1806 Nes
Tiete, geboren 11-3-1809 Nes, gedoopt 2-4-1809 Nes
Gerlof, geboren 23-10-1818 Moddergat
Bote, geboren 11-4-1821 Moddergat
Tijttie overleden 21-1-1869, huwd 31-3-1849 met Bote Klases Groen.
Bote is de vader van de eerder genoemde Martsen Wieringa,geb.1856.

1 Aafke Meinderts, gedoopt 11-4-1728 Paesens
2 Meindert Wiggers, mr.bakker te Moddergat, huwt met
3 IJttje Andries, op 29-5-1717 te Paesens
4 Wigger Douwes, gedoopt 5-6-1664 Waaxens (WED), mr.kuiper, huwt
5 Lisck Lieuwes op 22-6-1688 te Paesens
8 Douwe Wiggers, huwt met
9 Aaff Douwes op 7-12-1662 te Brantgum
10 Lieuwe Meinderts, overleden 7-5-1690 Paesens
16 Wigger Douwes , met
17 Bauck Andries, echtlieden 1644 Holwerd
18 Douwe Andries, boer op Getsa Sate, overleden voor 16-5-1665,
19 Lijsbeth Ottes

Een vraag: Wie weet meer over de vader van Bote Klazes Groen: Klaas Botes, welke bij huwelijk op 25-12-1711 te Nes (WED) met Orseltje Jacobs, afkomstig is van Nes (Ameland). Zijn er ook familie relaties met Groen's uit Lemmer en Muiden?

Ons lid D.Douma vraagt: Wie weet meer over Jan Doekeles, executeur bijzitter en secretaris van Oost-Dongeradeel, huwt eerst op ???? met Liefke Jacobs, bij wie hij o.a. een zoon Doekele [Adema] (lidm Metslawier 1712) heeft. Voor de twede maal huwt hij op 21-4-1695 Metslawier met IJntje Jacobs, gedoopt 15-3-1674 Holwerd als dochter van Jacob Goytses, bij wie hij de volgende kinderen heeft: Liefke, gedoopt 13-6-1697 Metslawier / Liefke [Adema], gedoopt 12-6-1698 Metslawier / Hobbo Esaias [Adema], gedoopt 14-1-1700 Metslawier / Aafke, gedoopt 14-8-1701 Metslawier. Jan komt zelf in sommige geschriften voor als Jan Doekeles FONK, executeur Metsl.

De heer P.Dijkstra melde het volgende: Wouter van Meekeren, van Tiel, had o.a. twee zonen Jan (geboren 1633 Batenburg) en Herman.
Herman Wouters van Meekeren huwt 1 Trijntje, 2 Jantje in 1666.
In overlijdenis acte van Rijk Hermans van Meekeren staat: overl. 9-4-1812 Ee, oud 76 jaar, geboren Tiel, zoon van Herman Wouters van Meekeren en Anneke Brouwer., in leven soldaat bij de arme, gehuwt geweest met Lijsbeth (Rijk van Meekren huwt 6-7-1760 Leeuwarden met Elisabeth Sluiter, Rijk dan soldaat onder de compagnie van de Capitein Jager in het 2e batalon. Familie relatie???
Is er ook relatie met Rijk van Meekeren (ook Van Meteren), huwt 4-5-1760 Leeuwarden met Anna Margaretha (Grietje) Phillippus Weits, Rijk is cherger bij de molen, het laatst ....-1797 Wommels, 1798-1800 Ternaard, 1800-1804 Lioessens, 1804-1805 Ee, 1805-.... ????.

Vragen/antwoorden: J.S.Heeringa, adres zie voorpagina.